

Slivniški pogledi

| september 2019 | letnik 6 | številka 55 |

OBČINA
CERNICA

Beč | Bečaje | Begunje pri Cerknici | Bezuljak | Bločice | Bloška Polica | Brezje | Cajnarje | Cerknica | Čohovo | Dobec
Dolenja vas | Dolenje Jezero | Dolenje Otave | Gora | Gorenje Jezero | Gorenje Otave | Goričice | Grahovo | Hribljane
Hruškarje | Ivanje selo | Jeršiče | Korošče | Koščake | Kožljek | Kranjče | Kremenca | Krušče | Kržišče | Laze pri Gorenjem Jezeru
Lešnjake | Lipsenj | Mahneti | Martinjak | Milava | Osredok | Otok | Otonica | Pikovnik | Pirmane | Podskrajnik | Podslivnica
Ponikve | Rakek | Rakov Škocjan | Ravne | Reparje | Rudolfovo | Selšček | Slivice | Slugovo | Stražišče | Sveti Vid | Ščurkovo
Štrukljeva vas | Tavžlje | Topol pri Begunjah | Unec | Zahrib | Zala | Zelše | Zibovnik | Žerovnica | Župeno

9 772386 011900 6

- 3 Uvodnik
- 4 Intervju

Viktor Ponikvar

- 7 Izpostavljam
- 8 Iz občinske hiše
- 10 Aktualno
- 12 Gospodarstvo
- 17 Ljudje med nami

Marija Gruden

- 18 Utrip
- 20 Dogaja se
- 24 Od Unca do Zahriba, od Osredka do Laz
Zala

- 26 Naša društva

Veteranke PGD Grahovo

- 28 Kultura in kulturniki
- 30 Šport
- 32 Obveščamo
- 36 Dediščina
- 39 Ideja za izlet
- 40 Notranjski regijski park
- 42 Razgibajmo možgane
- 43 Napovednik

Slivniški pogledi – glasilo Občine Cerknica
Izdaja: Občina Cerknica, Cesta 4. maja 53, 1380 Cerknica.
Fotografija na naslovnici: Kolesarski izlet: Ljubo Vukelič
Izid: vsak mesec, na začetku meseca. Brezplačno ga prejmejo vsa gospodinjstva v občini Cerknica.
Cena: 2,78 evra za izvod s poštnino za naročnike izven občine Cerknica. Glasilo se financira iz sredstev proračuna Občine Cerknica in prihodkov oglaševanja.
Odgovorna urednica: Maruša Opeka
Uredniški odbor: Marija Hribar, Miha Jernejčič, Maruša Mele Pavlin, Polona Otoničar Pajk, Sabina Popek Simšič
Urednik fotografije: Ljubo Vukelič
Lektoriranje: Polona Otoničar Pajk

Oblikovanje: Avrora AS, d. o. o.
Tisk: Para tiskarna, d. o. o.
Naklada: 4.050 izvodov
ISSN: 2386-0197

📧 **Naslov uredništva:**
Slivniški pogledi
Cesta 4. maja 53
1380 Cerknica

✉ **E-naslov:** urednistvo@slivniskipogledi.si
📘 **Facebook:** Slivniški pogledi

Naloži brezplačno aplikacijo Občina Cerknica in bodi obveščen o dogajanjih!

Kot napišemo, tako sporočamo

© Ljubo Vukelič

Ste se že kdaj znašli v situaciji, ko bi morali nekaj napisati, pa niste vedeli, kako, kaj, o čem ... Morda vam lahko ponudim en majhen nasvet, kako si pri takšnih situacijah pomagam jaz. Usedite se pred računalnik in – enostavno pišite. Ni važno, o čem, samo začnite. Lahko o tem, kaj ste jedli za zajtrk, kam ste nazadnje odšli na sprehod, besedilo pesmi, ki vam gre po glavi ... Skratka,

karkoli. In slej ko prej se bo to na videz nesmiselno pisanje spremenilo v pisanje o temi, o kateri ste želeli pisati, pa naj bo to diploma, doktorat ali pa kartica z dopusta. Ko s pisanjem končate, samo izbrišete tisti »nesmiselni« začetek in nihče ne bo vedel, da ste se sploh spopadali s težavami pri pisanju besedila. Upam, da bo nasvet uporaben. Sam sem to metodo uporabil že večkrat. Ja, tudi za pisanje tega uvodnika.

Pri pisanju pa sem uporabil še eno drugo metodo, ki jo žal vse več ljudi opušča. Slovnico. Saj razumem, da pri pisanju na družabnih omrežjih nismo pri učni uri slovenščine, da je vsebina tam pomembnejša od slovničnih pravil, da človeka zaradi manjkajoče velike začetnice ali napačno postavljene vejice še ni treba pribijati na križ, ampak ... Tisto, česar se mnogi pišoči uporabniki družabnih omrežij ne zavedajo, je teža, ki jo zapisanemu da pravilna uporaba slovnice. Čisto enostavno: če ne upoštevate vsaj osnovnih pravil izražanja, vas bo precej manj ljudi jemalo resno. V nekaterih primerih ni težav – to so primeri, kjer že vnaprej sami nočete, da bi se vas jemalo resno. A če bi radi na primer opozarjali na težave, bili kritični do neke situacije, prosim, vsaj potrudite se upoštevati nekaj osnovnih pravil, ki ste se jih učili v šoli.

Če ne veste, zakaj naj bi bilo to pomembno, čisto enostavno: če je zadeva napisana s pravilno uporabo slovnice, si bralci mislimo: »Glej, pameten človek. Morda pa tudi prav razmišlja.« Seveda ni nujno, da je karkoli od tega res in da vsi ljudje, ki se držijo slovničnih pravil, tudi prav razmišljajo, a njihovo mnenje je enostavno lažje prebrati. Če pa namesto tega vidimo nekaj narobe zapisanih besed, vrženih na kup, zraven pa še par ločil, ki padejo vmes na povsem naključna mesta, bo naše mišljenje bolj v smislu: »Hm ... saj še napisati ne zna prav, kako bi sploh lahko kaj vedel o tej tematiki.« Pa spet – ni nujno, da to tudi v resnici drži.

Lahko si pomagata z enostavnim primerom. Kateri od naslednjih dveh stavkov se vam zdi kredibilnejši: »Mislim, da bi bilo treba to cesto asfaltirati« ali »Tle čez bi mogl, sam asvalt potegnt pa bi blu«? Ja, oba zapisa sporočata isto stvar, če se s trditvijo strinjamo, morda niti ni pomembno, kako je zapisana. Če pa se ne, te bodo pravilno zapisane trditve precej lažje prepričale. Če je argumentirana razprava sploh naš namen.

Jezik je živa tvorba, kar pomeni, da se glede na rabo besed in pravil lahko ta spremenijo. To se dogaja ves čas – besede, ki so bile v uporabi včasih, se danes le redko uporabljajo in niso več pravilne, namesto njih pa smo posvojili nove, ker smo jih pač uporabljali pogosteje. Glede na uporabo jezika na spletu pa se samo še bojim, da se ne bi takšni zapisi prenesli tudi na druga področja v življenju. Zanimivo bi bilo, da bi se na primer namesto znakov »Prepovedano odlaganje odpadkov« uporabilo »Ne tle smeti mjetat«. Namesto »Uradne ure: 8.00–16.00« bi imeli »Dejlammo od osme do štire«, prvega septembra bi otroke peljali v »osnovno šulo«, pri tem pa nikakor ne bi smeli pozabiti »vozniškega ispita«. Saj ni važno, kako se prav napiše. Važno, da vsi vemo, kaj pomeni, kajne?

Miha Jernejčič

Viktor Ponikvar z Gorenjega Jezera

Umen kmetovalec. Ribič. Polhar. Rokodelec. Ljubitelj ptic. Mlajšim generacijam z veseljem predaja izkušnje in znanje o Cerknškem jezeru. Letnik 1939.

Ponikvarjev rod izhaja z Blok.

Z beneške Strmce. Stara mama je bila pa iz Starega trga Mlakarjeva. Kmetija na Gorenjem Jezeru je bila zelo zadolžena. Iskali so bogatega zeta. Moj stari oče je bil pri sestri, pri Gorjupovi na Bloški Polici, so bili zelo bogati. In tudi on je imel precej denarja, pomagala pa mu je tudi sestra, da so kupili to domačijo na Jezeru, toliko je bilo dolga.

Šolo ste imeli v vaši mladosti kar v vasi.

Na Jezeru je bila osnovna šola, končal sem jo leta 1952. Potem je bila tu še nekaj let. Na to šolo so hodili otroci z Jezera, Goričic, Otoka, Laz in s Klanc. Z Otoka so hodili peš, tudi pozimi. Dostikrat so prišli vsi zasneženi, mokri. Bilo je sedem razredov. Nekateri so šolanje nadaljevali na mali gimnaziji, ki je bila v Starem trgu. Takrat je vse spadalo pod Stari trg: šola, pošta, fara, pokopališče Škrijlje, tudi zdravstveni dom – še sedaj veliko ljudi hodi k zdravniku v Stari trg. Po osamosvojitvi sta bila poizvedovalna referendumata in smo bili še skozi za pod Stari trg. So nas potem kar priključili k Cerknici.

» **Kmetovo delo po vojni ni bilo cenjeno. Tudi sedaj ni.**«

Veliko dogodkov iz vaše mladosti je povezanih z jezerom.

Jezerski most je bil betonski, so ga 1941 srbski graničarji zaminirali. Velb se je udrł, nosilci so ostali. Z nosilca na nosilec so švelerje deli pa se je hodilo na Laze. Tiste švelerje je velika voda odnesla. Mulci: Jaka Urhov, Štefa Tomaževa pa jaz smo natke vzeli in na tiste švelerje smo se šli peljat. Začela je burja pihati, bolj smo hoteli h kraju, bolj nas je neslo na odprto. Skočil sem v vodo. Pozimi. Mraz. Potem Jaka Urhov, potem še Štefa Tomaževa. Po sedem let smo bili stari. V mežnariji je bil Mežnarjev stric. Šuštar je bil pa cerkovnik, imel je dve kravi. Prišel

Viktor Ponikvar pozna sleherni jezerski kotichek.

je k nam domov: »Dajte fanta preobleči, ker je moker. V vodo so skakali.« Cel dan nisem smel ven. S peči sem gledal skozi okno. Prej je voda hodila prav do cerkve.

Ali ste bili med drugo svetovno vojno kdaj lačni?

Med vojno nisem bil lačen. No, enkrat se spomnim, da sem šel lačen spat, ko so vsi prezebli k nam partizani prišli. Lačni. Mama je, namesto da bi nam dala večerjo, dala partizanom, ker so se ji smilili. Med vojno so nam partizani vzeli dva vola, ne skupaj, najprej enega, pa potem še enega. Po vojni smo imeli sedem glav živine. Polje je zelo dobro rodilo. Med vojsko in še potem, do petdesetega leta, ko je bila obvezna oddaja, je bilo težko za kmeta. Tako huda obvezna oddaja je bila, da smo imeli potem samo še dve kravicici. Čisto vse je šlo za obvezno oddajo. Izpraznili so nam gozdove. Morali smo dati žito pa krompir. Bilo je obupno. Kmetovo delo po vojni ni bilo cenjeno. Tudi sedaj ni. Zemlje se tudi nič ne spoštuje.

O vas gre glas, da ste strasten ribič.

Ribe lovim že od šestega leta. Prej se je s košem dosti lovilo. Koša pri hiši ni bilo, rad bi šel loviti, saj so vsi pripovedovali,

kako lovijo. Imeli smo eno truščo za teličke, da smo jim dajali kaj boljšega. Sva šla s sosedom Jakam Urhovim loviti, on je imel koritce, oba prvič. Sva šla na Malnšče. Od takrat naprej sem bil skozi v vodi. Potem smo hodili loviti šobce, pri vas jim pravite šnobce, v Loški dolini jim pravijo frilki. Pod kamenji so bile tudi belouške. Enkrat sem mislil, da sem menka zagrabil, pa potegnem, je bila pa belouška. Joj, kako sem zarjovel in bežal ven! Ko sem bil star deset ali enajst let, sem naredil že svoj prvi koš, ki sem ga spletel iz subrata. Oče je bil proti temu, da hodim loviti. Starč fotr z Jezera je bil ribiški čuvaj in jaz lovim, lovim. Kar enkrat je bil za mano in je rekel: »Fantek, prinesi tisti koš!« Prijel je koš, potegnil britev in ga je lepo, švrk, razrezal. Je rekel: »Pa da te ne vidim več.« Čez čas mi je razrezal še enega. Ni pa me prijavil, rekel je samo: »Bom atu povedal, kaj delaš!«

Po kosilo ste šli lahko kar na jezero.

Največ je bilo ščuk, dosti je bilo tudi klenov, menkov, šlajnov, pa tudi rakov. Par minut sem šel po luknjah in prinesel enih pet, šest menkov pa je bila južna. Prej ni bilo tako, kot je sedaj, ni bilo mesa. Koruzne žgance smo stalno jedli,

pa kakšna kaša je bila zvečer. Kavó smo dobili v paketu, očetova sestra je bila v Ameriki. Je bila za ata.

Kako ste ribe sušili in shranili?

Mama jih je sušila, včasih kar v roru. Dali smo jih na dvoje, ven pobrali drobovino, potem nasolili, eno noč so bili v nasolu, potem smo jih dali v špine. Mama mi je dala eno majhno ščuko kar za v šolo, pa fajm je bila prepečena. Še preden sem prišel do šole, sem jo pojedel. Kako sem moral smrdeti! Najboljši so suhi šlajni, potem pa kleni. Prej je bilo dosti rib. Ščuke so bile dobre, ampak presuhe, uni, šlajni, so mastni, fini.

Na izbi smo imeli eno leseno skrinjo; tam je bilo suho. Tiste ribe so se lahko jedle, kar take, ker so bile tako suhe. Včasih jih je mama dela v žito, v kišto. Ali pa so ostale v rajfniku, da ni kakšen mrčes prišel notri. Enkrat so v skrinjo prišli molji. Kakšna škoda! Bila je borba za hrano.

Veliko ste polhali.

Pri nas ni bilo ne lisičk ne škripc, ker je pogorelo. Ata se ni bavil s tem. Moja mama je Jezerka, od Urhovich doma. Tam so imeli škripc, vsega polno. Cele dneve sem s kladivom in z dletom nabijal, da sem škripc delal. Deset let sem bil star, enajst, kot mulc. Vzmeti sem vzel kar od marel. Ko sem bil star sedemnajst, osemnajst let, sem naredil že čisto prave škripc, jih imam okrog 500. Ene so stare krepko več kot 100 let. Dobil sem jih tako, da sem jih zamenjal za nove. Imam šest vrš, pletene iz mreže, ene štiri p'heke, fedrovke, narejene iz lesa s fedri. Imam enojne, dvojne škripc in tudi štiri skupaj.

Kaj ste počeli s polhi?

Takoj po drugi svetovni vojni so se kožice fino prodale, do leta šestdeset. Iz Male Slevice pri Laščah je hodil eden, ki se je ukvarjal s kožarstvom; je fino plačeval tiste kožice. Največ polhov sem v eni noči ujel 237. V mežnariji je bil en dohtar, sva skupaj lovila. Samo on je bolj z mano hodil.

Jih radi jeste?

Joj, so dobri! Pečeni, pohani kar celi, pa v rižoti, v ajmohtu. Pohani so mi najboljši. Tisti, ki so že vsi beli, mladiči morajo biti, ne stari. To so tako dobri, da si ne moreš misliti. Kadar je dosti žira ali pa

na lešniku, odvisno, kakšno hrano ima. Če so na hrastu, je grenak okus.

Vaški skedenj še vedno stoji in je v uporabi.

To je bil jezerski skedenj, naredili smo ga Jezerci. Soseskin skedenj, bile so vaške veselice, sedaj imamo nekaj orodja notri. Pravijo, da je sedaj to pisano pod Loško dolino. Imeli smo veselice, plese, to je bilo lušno! Ko je Jezero pogorelo, to je bilo leta 1928, je prišlo precej denarja v vas in so nabavili skupne stroje: pajkl, prešo, maln za sadje, mlatilnici na ročni pogon, vprežni kosilnici, trebilnico za žito. Bili so fini nemški stroji.

» Jaz še vse pokosim, tudi s koso, če je treba.«

Na veselicah so se fantje večkrat stekli.

Prej, kjer je bila veselica, so se vsi topli. So bili iz Dolenje vasi fantje. Jim je oče rekel: »Če bo kazen, bom vse plačal. Samo, če boste tepeni, vas bom pa še jaz.« V Grahovem na veselici v združenem domu sva bila z Jakam Urhovich, to je bilo za martinovo okrog leta 1960. Nekaj časa sva bila v Grahovem, potem sva šla pa v Podcerkev s kolesi. Že takrat se je pripravljalo. Dva jezerska fanta sta ostala v združenem domu v Grahovem. Zdravnik Ščuka je Goričanom prinesel vino na mizo, ker so lepo peli. Dolenjci so hoteli pol vina njim. Dva Dolenjca sta se kar v vrata postavila. Iz tistega je prišel tepež. Eni fantje so se v kuhinjo

zaklenili. Grahovci so potem tiste, ki so naredili tepež, počakali ...

Kje in kaj vse ste delali?

Delal sem v Nemčiji, 1. 1. 1966 sem šel tja. Tam sem bil eno leto in pol. Gospodar je imel visoke in nizke gradnje. Visoke so delali samo po osem ur na dan. Nizke, na cesti, po deset ur. Zato sem prosil, da grem delat na cesto, ker sem več zaslužil. Če je bilo treba, tudi štirinajst ur. Zame je bilo takrat najlepše življenje. V Nemčijo sem šel zato, da sem kupil motorno žago, ker z delom doma si je nisem mogel. Kupil sem motorno žago kontra stihl, veliko, nerodno, težko 15 kil. Sem jo bil vesel. Kupil sem kosilnico, nato še ostale stroje. Potem sem delal na Marofu, na Komunalni, bil sem vratar na Gabru, na Iverki, potem sem šel spet nazaj na Marof. Pa kmetoval sem. Sedaj imamo petero živine, same telice. Prej smo imeli kobile, žrebeta, tudi pet, šest krav, teleta, mleko smo oddajali. Enih osem let nimamo krav. Jaz še vse pokosim, tudi s koso, če je treba.

Ste mojster pletenja košar iz šibja.

Prej so pri vsaki hiši nekaj delali. Stari oče, oče od moje mame, je bil pravi obrtnik. Delam košare, izdeloval sem koše pletene, koše s špriklami za seno. Na enem planku sem imel naštimano, sem lesko ogrel, da sem jo uvil. Dve sem uvil, naredil koš in spet drugo lesko pripravil. Vse je bilo iz leske, roče za prijeto pa iz bresta. Letos sem obnovil pet košev, ker so bili vsi črvi.

Pasti za polhe, ki jih je, povečini, sam izdelal.

Vsako spomlad ga razveseli prihod lastovk.

Dujce, pomembno območje na jezeru, opredeljeno kot naravni rezervat, ste tudi kosili.

Dujce, to je tam, kjer je jezerski ovinek, naprej je pa že Šteberščina. Je precej mehko. Vse smo zvelikli ročno. Ata je prišel iz internacije, bolan. Italijani so ga leta 1942 internirali na otok Ustica. To je osem km od afriške celine. Z vlakci smo ven vlačili košenino iz Dujc. Eni pa kopicce pa dva kovca pa so nesli dol. Ko smo po teh logeh kosili, smo vlaček vlekli gor. Če se nam je voz udrl, smo spodkladali kolesa s kravino. Z voza je bilo treba pol ali pa vse dol zmetati. Prej, ko smo imeli vole, smo kambe, jarmičke dol sneli. Potem smo voz s ketno ven potegnili. Od desetega leta sem moral kositi, oče mi je samo meje kazal. Ko sem bil star 16, 17 let, sem nakosil za osem glav živine.

Na Cerkniskem jezeru je vse več tujerodnih vrst pa tudi zveri.

Ob večerih smo slišali spomladi žabe, sedaj samo še kakšnega osamelca; ni žab, ni rib, ni kač. Decembra meseca lansko leto sem na Malenšču naštel 36 kormoranov. Potem, čez ene par dni, jih je bilo še 15, so čofotali notri. Tam je bilo včasih rib ... En mesec sem jih videl, da so bili tam. Ogromno je tudi čapelj. Prej, na primer, če je prišla čaplja, je Starč, ki je bil ribiški čuvaj, rekel: »To so langerji (čaplje).« Je šel s puško čakati k Cemunu. Ko so priletele, pok, in jih ni bilo več. Preden so šla Levišča doli, je bilo vse sivo od čapelj. Kje bodo ribe, kje bodo žabe! Belouške ne vidim nikjer več. Eno sem zadnjič videl, je bila povožena. Verjetno je še kje kakšna. Po ogradah je bilo

ogromno modrasov in gadov. Že trideset let nisem strupene kače videl. Če bo šlo tako naprej, ne bodo živali imele kaj jesti. Šakalov ni bilo nikoli pri nas, sedaj so njih vse prekopane. Divjega zajca se ne vidi nikjer več. Srnjadi, včasih jo je bilo preveč, sedaj že dve leti nisem srne videl. Medved je bil nedolgo tega na mirabeli pri sosеду. Kamor greš, vidiš šape. Zverine so lačne. Klavnice imajo vse pregledane odpadke. Ali ne bi v Javorniku obnovili mrhovišča? Pa bi zveri ostale v gozdu. Nihče ne gleda za kmeta. Star sem bil 18 let, ko sem prvič videl medveda v naravi. Sedaj se z mopedom peljem pa vidim glavo iz grmovja.

Kako gledate na sedanje posege na Cerkniskem jezeru?

Sem za to, da se izboljša. Toda vsak poseg ima posledice, tudi negativne. Meni je poznana voda od Cemuna vse do Ples. Vsak kotiček sem prešel in vem, kako je kje globoka voda, kje je izvir ... Od Črnih mlak pa dol bodo naredili oključke. V Črnih mlakah so izviri, ki so držali vodo. Tukaj pride tako mrzla voda, da ti kar noge zvija. Bodo prišli na izvire? Treba je paziti, je zelo kočljivo.

Kaj so »pultarji«?

Leta 2003 je bila tista suša; meni od starih ljudi ni noben povedal, da je kdaj presahnilo od Kamne veri do Črnih mlak, suho je bilo od Cemuna do Oštinke. Smo šli po pultarjih, to so naravne jame v bregu, skozi po suhem. To je od Malenšča gori enih dvesto metrov, tam se pravi pultarji.

Predel jezera ima nenavadno poimenovanje – Plese.

Turki so po teh vaseh moške pobili, dekleta so pa s sabo vzeli in jih prodajali. Na Plesah so orgije uganjali in plesali notri. Od takrat je to ime ostalo. To gre iz roda v rod.

Notranjski park je naredil Pot ob izvirih oziroma Koščevo pot.

Od cerkve greš po kolovozu enih dvesto, tristo metrov do prvega izvira, Koterjaža, nato na Urhovem je drugi izvir Oroček, potem naprej je izvir Rupa, potem Obrh ali Čolnici, košenina Cerkvenci laz, izvir in včasih košenina Okence, Cemun, Pod pečmi, trije glavni zvirki, potem je podcerkavski Kropin, košenina, gozdnič Pangretov Strmec, Morejla je en velik izvir, izvir in del brega Bržič, tam, kjer iz Cemuna v Obrh pridejo skupaj vode, je Črnjava, potem Za njivo (včasih Knežja njiva), Kamna vir, Vidrna, Laški studenec, potem prideš na cesto. Sem izredno zadovoljen, da so naredili to pot. Prima stezo so zrihtali. Je par kilometrov. Greš kakor po tepihu. Tam, kjer je ta zadnja jama Pod pečmi, ki bruha vodo, tam bi morali iti nad jamo, enih deset metrov ograjice narediti. Drugače je narejeno enkratno. Spomladi, ko začne zeleneti, vidiš tako čisto vodo, ptičev polno. Hresiteljni (kosci) so tu doma. Glih en teden nazaj sem Narte kosil, teh koscev mora biti, so leteli, enih šest, verjetno so bili mladiči, jih je šlo ven iz trave. Koscev je polno tlele. In je prav, da so, nam delajo samo korist. Ljudje radi hodijo po tej poti, samo bojijo se medveda.

Vašo domačijo preletava ogromno lastovk.

Vsako leto se lastovke vračajo in nalašč nimamo vrat pri skednju. Letos jih je posebno dosti, sedem gnezd je več kot lansko leto. Imamo 77 lastovičjih gnezd. Vsak dan moram čistiti za njimi, vendar sem zelo zadovoljen, da so. Ko imajo mlade, ni treba nobene muhe špricati po štali, vse polovijo. Ko je bolj slabo vreme, še bolj lovijo mrčes. Večinoma so mestne lastovke, kmečke so v manjšini, ene šest gnezd. Imam tudi panjičke za čmrlje. Spomladi jih je polno letalo. Niso imeli kam. Sem jim škatlice zrihtal, dal malo mahu notri. Od sedmih panjičkov, ki sem jim jih nastavil, so notri samo v enem. Naredil sem tudi triindvajset hišk za ptice, da gnezdijo.

Gasilsko praznovanje v Grahovem

Kar 45 let je od takrat, ko je Prostovoljno gasilsko društvo (PGD) Grahovo dobilo svoj prapor. Pa je padla odločitev, da ga je zaradi iztrošenosti treba nadomestiti z novim, kar se je zgodilo na slovesnosti 7. avgusta.

Razvitje novega prapora je bilo za društvo pomemben dogodek, ki so ga vsi prisotni – gosti, gasilci in krajanji – z zanimanjem spremljali. Že svečana parada gasilcev skozi naselje je bila prava paša za oči. Krajanji so vidno zadovoljni spremljali Godbo Cerknica in povorko gasilcev s prapori ob spremstvu gasilskih vozil.

Svečanega dogodka so se poleg gasilcev in krajanov udeležili številni gostje. Med njimi predsednik Gasilske zveze Slovenije (GZS) **Janko Cerkvenik**, član upravnega odbora GZS **Franjo Bukovec**, župana občin Cerknica in Loška dolina **Marko Rupar** in **Janez Komidar**, predsednik Gasilske zveze Cerknica **Rajko Intihar** in njen poveljnik **Zdravko Novak**, predsednik Vatrogasne zajednice Čabra **Zoran Ožbolt**, predstavnik pobratenega društva Črni vrh in predstavniki vseh društev iz regije. Med gosti so bili tudi donatorji novega prapora.

V pozdravnem govoru je predsednica društva **Mojca Intihar** izpostavila, da letos PGD Grahovo praznuje 95-letnico društva, ki se je v vseh teh letih močno spremenilo in napredovalo v vseh pogledih. Največja pridobitev je vsekakor nov gasilni dom, spodbudno pa je tudi število članov. V PGD Grahovo je namreč vključenih kar 237 članic in članov. Posebno smo ponosni, ker je med gasilci veliko zavzete mladine.

Predsednica je spregovorila o gasilskem praporu kot simbolu in ponosu vsakega društva ter njegovih članov, ki skupaj s slovensko zastavo tvori nedeljivo celoto. Svečana predaja novega prapora je potekala po predpisanem gasilskem protokolu z botri **Jožetom Fundo**, **Vojkom Mulcem** in županom Markom Ruparjem.

Še posebno zanimanje in odobravanje je vzbudil nov prapor, saj je na njem skrbno izvezen odtis stare brizgalne iz leta 1836, ki jo je društvu poklonil graščak gradu Snežnik in je danes shranjena v Gasilskem muzeju dr. Branka Božiča

v Metliki kot najstarejša ohranjena brizgalna na Slovenskem. Grahovci smo ponosni na to.

Sledili smo protokolu umestitve novega prapora in slovesu starega. Sem sodi tudi blagoslov, ki ga je opravil domači župnik **Sandi Osojnik**. V nadaljevanju so prapor pozdravili vsi praporščaki. Sledila je skupna zaobljuba: »Prevzemam prapor in obljubljam, da bo naše članstvo z nesebičnim delom vedno in povsod dokazovalo, da je vredno biti član gasilske organizacije, in da bo pod tem praporom enotno in složno.«

V nadaljevanju nas je tajnica društva **Andreja Mele** spomnila, da je letošnje leto polno slavij za gasilce. Tako so pred kratkim praznovali 110-letnico društva naši sosednje v Žerovnici, v mesecu septembru pa bo višek praznovanj ob 150. obletnici nastanka gasilstva na Slovenskem. Proslava bo v Metliki, kjer je bilo ustanovljeno prvo prostovoljno društvo na Slovenskem.

S podelitvijo zahval in odlikovanj vsem, ki so zadnja leta tako ali drugače sodelovali pri delu, razvoju in napredku našega društva, se je končal uradni del prireditve. Zabava pa je s skupino Avantura in pevko Tanjo Žagar trajala še dolgo v noč.

110. obletnica PGD Žerovnica

Prostovoljno gasilsko društvo (PGD) Žerovnica je 10. avgusta slavnostno obeležilo 110. obletnico delovanja. PGD Žerovnica je skupaj s predsednikom **Borisom Žnidaršičem** na slovesnosti gostilo člana Upravnega odbora Gasilske zveze Slovenije (GZS) **Franja Bukovca**, predsednika Gasilske zveze (GZ) Cerknica **Rajka Intiharja** in njenega poveljnika **Zdravka Novaka** ter župana Občine Cerknica **Marka Ruparja** in Občine Loška dolina **Janeza Komidarja**. Praznovanja so se udeležili člani okoliških gasilskih društev in krajanji Goričic, Lipsenja, Svetega Štefana, Šteberka in Žerovnice. Sprevod gasilcev so pospremile slovenske zastave. S strani GZS je društvo prejelo bronasto priznanje, šestim najzaslužnejšim gasilcem pa so bila podeljena državna odlikovanja. Na veselici je goste zabaval Ansambel Franca Miheliča. ■

✉ Maruša Opeka 📷 Mavric Pivk

Strani ureja: **Maruša Opeka** Fotograf: **Ljubo Vukelič**

Organizacija šolskih prevozov

V preteklem šolskem letu je bila s strani nekaterih staršev izpostavljena problematika šolskih prevozov na cerkniški osnovni šoli. Čeprav občinska uprava za neposredno organizacijo ni pristojna, pa je kot že večkrat aktivno pristopila k reševanju situacije za dobrobit in varnost šolarjev. Nekaj pojasnil je podal Dušan Jernejčič iz občinske uprave.

Kako je organiziran prevoz osnovnošolskih otrok v občini Cerknica?

Občina Cerknica že vrsto let izvaja Javno naročilo o opravljanju prevoza osnovnošolskih otrok Osnovne šole Notranjski odred Cerknica in »Jožeta Krajca« Rakek skupaj s podružničnimi šolami. Trenutno imamo izbranega izvajalca prevozov Prevozi in gozdarske storitve Branko Ogrinc, s. p., s katerim imamo podpisano pogodbo za obdobje od 1. 9. 2017 do 30. 6. 2021, torej za štiri šolska leta. V okviru teh prevozov se praktično že skoraj 20 let na podlagi pozitivnega mnenja o relacijah pri prevozi učencev osnovne šole, katerih pot v šolo je ogrožena zaradi velikih zveri, ki ga za vsako šolsko leto izda Zavod za gozdove Slovenije, sklene tudi pogodba o opravljanju prevoza osnovnošolskih otrok iz osnovnih šol Notranjski odred Cerknica in »Jožeta Krajca« Rakek, katerih pot je ogrožena zaradi velikih zveri. Na podlagi 81. člena Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja občina, osnovna šola in Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport sklenemo tripartitno pogodbo, po kateri ministrstvo zagotovi sredstva iz državnega proračuna za en prevoz otrok.

Kako pa poteka sodelovanje med občino, šolama in izvajalcem?

Za vsako šolsko leto posebej se v mesecu avgustu skliče sestanek z izbranim izvajalcem ter vodstvom obeh osnovnih šol. Na sestanku nam predstavniki šol glede na urnike podajo predloge v zvezi s posameznimi vožnjami, novimi relacijami, spremembo števila otrok pri posameznih relacijah itd. Na podlagi predlogov izvajalec prevozov pripravi točen urnik prevozov, ki se objavi na spletnih straneh obeh šol. Izvajalec prejme tudi poimenski spisek šoloobveznih

Občina bo učencem na vseh relacijah ponudila dva prevoza iz šole, čeprav je zakonska obveza občine samo en prevoz.

otrok – vozačev. Na podlagi tega spiska prevoznik izda vsem upravičencem vozne karte, ki veljajo za posamezno šolsko leto. V začetku meseca septembra se po dveh tednih prevoza ponovno skliče sestanek, na katerem se dokončno dogovorimo o vseh podrobnostih in mogočih spremembah, ki jih morda nismo upoštevali pri načrtovanju.

Kaj pa se zgodi, če se težave pojavijo pozneje?

Kakršnikoli problemi med šolskim letom se v skladu s pogodbo rešujejo najprej direktno pri vodstvih šol, ki se obrnejo na prevoznika. Šele če problema ni mogoče rešiti, se vključi občina.

Ker je bilo doslej kar nekaj nespo- razumov in prevračanja odgovornosti, mora biti jasno, da se starši otrok vozačev glede kakršnihkoli vprašanj, problemov, pritožb glede prevozov, voznika itd. obračajo na vodstvo osnovne šole in nikakor ne direktno na voznika ali Občino Cerknica. Vodstvo šole je namreč dolžno glede na pogodbo in

predhodni dogovor z Občino Cerknica samo reševati nejasnosti in druga vprašanja ter pritožbe glede prevozov otrok v šolo in iz šole.

Pa vendar je bilo v lanskem letu nekaj težav s prevozi na določenih relacijah?

Poudariti moramo, da občina vsako šolsko leto poskuša, glede na pripravljene urnike posameznih šol, zagotoviti čim varnejši prevoz vsem osnovnošolskim otrokom. Sodelujemo z vodstvi obeh osnovnih šol in iščemo najboljše rešitve. Konec maja pa smo prejeli interni zapisnik sestanka staršev učencev vozačev skupaj s predlogi predstavnikov staršev učencev vozačev za posamezne linije prevozov iz in v Osnovno šolo Notranjski odred Cerknica s podružničnimi šolama Begunje in Grahovo. Vse predloge smo takoj začeli reševati ter jih skupaj s šolami in prevoznikom dokončno rešili, tako kot vsako leto pred začetkom pouka v mesecu avgustu.

Kako bo z novim šolskim letom urejen prevoz?

Odločili smo se, da bomo učencem na vseh relacijah ponudili dva prevoza iz šole, čeprav je zakonska obveza občine samo en prevoz.

Tudi v bodoče bomo zagotavljali prevoze iz in v posamezne vasi s kombijem oz. minibusom s postankom na postajališčih, ki so določena za te vasi. V nekatere vasi namreč avtobus ne more voziti.

Urniki prevozov je pripravljen na podlagi urnika začetka in konca pouka v posameznih šolah. Mora pa prevoznik zagotoviti prihod pravočasno do začetka pouka. Doslej s strani vodstev obeh šol nismo prejeli pritožb o zamudah, o katerih poročajo nekateri starši vozačev otrok. Na Občini Cerknica se zavedamo, da so otroci iz oddaljenih krajev in hribov v precej slabšem položaju kot vrstniki iz Cerknice in z Rakeka, ki vstajajo precej pozneje in je njihova šolska pot varnejša. Zavedamo se, da je vse več konfliktnih situacij med zvermi in človekom, zato bomo v skladu z Zakonom o osnovni šoli in Zakonom o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja zagotavljali čim bolj varne in pravočasne prevoze v šole po občini. V šolskem letu 2018/19 je bilo število upravičenih učencev, katerih pot v šolo je bila ogrožena zaradi velikih zver, kar 368.

Ali so vsi predlogi staršev upravičeni?

Zavedamo se, da verjetno vsem željam ne bomo mogli ustreči. Starši otrok, ki zamenjajo upravičen šolski okoliš, in teh je vsako šolsko leto kar nekaj, se bodo morali zavedati, da občina ni dolžna zagotoviti brezplačnega prevoza otroka, ki se vozi v drug šolski okoliš. Za te prevoze

Dušan Jemejčič poudarja, da občina glede na pripravljene urnike poskuša zagotoviti čim varnejši prevoz vsem osnovnošolskim otrokom.

so dolžni poskrbeti sami. Na to bi jih morali opozoriti že v osnovnih šolah. V letošnjem šolskem letu je šla občina na roko staršem, da zaenkrat, navkljub dodatnemu prevozu, sprememb ne bo.

Večkrat ste poudarili, da bi organizacijo prevozov bistveno olajšala tudi sprememba začetka pouka.

Vodstva šol nosijo veliko odgovornost pri pripravi ustreznih urnikov, ki bi morali biti prijaznejši tudi za otroke iz oddaljenih krajev. Poznejši začetek pouka smo Osnovni šoli Notranjski odred Cerknica že večkrat predlagali, Osnovna šola »Jožeta Krajca« Rakek pa to že nekaj let izvaja. V pogodbi je namreč točno navedeno, da čas prihodov in odhodov učencev določi šola glede na šolski urnik, ki ga sama pripravi.

OBČINA
CERNICA

Občina Cerknica v sodelovanju z RRA Zeleni kras, d. o. o., nudi svojim občanom vrsto podpornih storitev:

- **brezplačno svetovanje** (oblikovanje ali izvedba vaše podjetniške ideje, pomoč pri vzpostavitvi poslovanja, iskanje potrebnih finančnih virov (povratnih in nepovratnih) in podobno);
- **pripravo poslovnih načrtov in/ali vlog na javne razpise** z različnih področij, pri čemer Občina Cerknica subvencionira 70 % cene in zgolj 30 % plača prijavitelj.

Za več informacij se obrnite na:

RRA Zeleni kras, d. o. o.,

Prečna ulica 1, Pivka.

E-pošta: jana@arra-zk.si (05 721 22 48) ali

marinka@arra-zk.si (05 721 22 33)

OBVESTILO O JAVNI RAZGRNITVI IN JAVNI OBRAVNAVI sprememb in dopolnitev občinskega prostorskega načrta – spremembe št. 6 (krajše: SD OPN – št. 6)

Obveščamo vas, da poteka Javna razgrnitev dopoljnega osnutka SD OPN – št. 6.

Trajala bo od 20. 8. 2019 do 20. 9. 2019.

Gradivo je javno razgrnjeno v sejni sobi v prvem nadstropju Občine Cerknica, Cesta 4. maja 53, p. 1380 Cerknica. Ogled je možen v času uradnih ur občinske uprave. Gradivo je objavljeno tudi na spletni strani <https://www.cerknica.si/acts>.

V času javne razgrnitve bo občinska uprava organizirala javno obravnavo, ki bo v sredo, 11. 9. 2019, ob 16.00 v sejni sobi v drugem nadstropju Občine Cerknica, Cesta 4. maja 53, p. 1380 Cerknica.

V okviru javne razgrnitve ima javnost pravico dati pripombe in predloge na dopolnjen osnutek. Pripombe in predloge se lahko poda pisno na naslov Občine Cerknica, Cesta 4. maja 53, p. 1380 Cerknica z oznako »Javna razgrnitev SD OPN – št. 6 – pripombe in predlogi«. Rok za podajo pripomb in predlogov k razgrnjenemu gradivu poteče zadnji dan razgrnitve.

Občinska uprava

Kolesarjenje: mobilnost in turizem

Kolesarjenje je tako za posameznike kot za družine vedno bolj priljubljena aktivnost za preživljanje prostega časa. Topli jesenski dnevi so nadvse primerni za kolesarske izlete, vendar številne od kolesa odvrne pomanjkljiva kolesarska infrastruktura.

Na srečo so pristojni na državnem nivoju vendarle prepoznali potrebo po urejenih kolesarskih poteh. Ministrstvo za infrastrukturo je že v lanskem letu začelo s projekti na različnih koncih Slovenije, ki bi pripomogli k čimprejšnji ureditvi kolesarskega omrežja. Temu bo namenjenih okoli 300 milijonov evrov, delno iz Evropskega sklada za regionalni razvoj, delno iz državnega proračuna in tudi občinskih proračunov.

Oblika mobilnosti

Na Ministrstvu za infrastrukturo poudarjajo, da podpirajo kolesarstvo, ne le kot rekreacijo, ampak predvsem kot obliko mobilnosti. Ta pripomore tako k boljšemu zdravju prebivalcev kot k boljšemu zraku in okolju, v katerem živimo. Pristojni se zavedajo, da so za dnevno mobilnost pomembna predvsem kakovostna kolesarska omrežja znotraj mest in zalednih naselij, ki morajo biti zvezna, neposredna, udobna, privlačna, predvsem pa varna. Za varno kolesarjenje vseh generacij je na prometnejših koridorjih nujno treba zagotoviti ločene in dovolj široke kolesarske poti, steze in pasove, na manj prometnih pa predvsem umiriti motoriziran promet, pa tudi opozoriti na prisotnost kolesarjev.

Vodja policijskega okoliša Policijske postaje Cerknica **Matjaž Kandžič** izpostavi: »Kolesarji so ranljivi udeleženci v prometu in nujno je, da se za varnost poskrbi, še preden se posameznik odpravi na pot. Poti pa morajo biti tudi ustrezno urejene.« Pri tem dodaja, da mora biti kolo ustrezno vzdrževano, poskrbeti je treba tudi za odsevnike in zaščitno čelado.

Nove kolesarske poti

V občini Cerknica je nekaj kolesarskih tras, že kmalu pa naj bi dobili še nekaj novih. Kot pojasni referent za projekte in stanovanjsko dejavnost na cerkniški občinski upravi **Uroš Skuk**, so 12. aprila

Notranjska ponuja številne poti, ki so primerne za izlet s kolesom.

v Sodražici župani občin Bloke, Cerknica, Loška dolina, Loški Potok, Osilnica, Ribnica in Sodražica z Ministrstvom za infrastrukturo in koordinatorkama projekta Razvojnim centrom Novo mesto in Regionalno razvojno agencijo Zeleni Kras podpisali dogovor o sodelovanju pri izvajanju projekta državnega in medregijskega pomena. »Kolesarsko pot so poimenovali Krošnjarska kolesarska pot in bo povezala jugovzhodni del Slovenije in del primorsko-notranjske regije.

» Notranjski regijski park je pred časom oblikoval ponudbo različnih kolesarskih tras.«

V sklopu projekta bodo sklenjene kolesarske povezave na relacijah G8 – Logatec–Cerknica–Ribnica, R13 – Cerknica–Stari trg pri Ložu–Ilirska Bistrica in R14 – Podplanina (Osilnica)–Hrib–Loški Potok–Stari trg pri Ložu,« razloži Skuk. Na spletni strani občine Cerknica je bilo že dano javno naročilo za projektiranje te kolesarske poti do občine Bloke. Po pojasnilih Skuka so koordinatorkama projekta že posredovali predviden potek trase do občin Bloke in Stari trg. »V nadaljevanju tega projekta predvidevamo sestanke na drugih občinah o predvidenih trasah,

da se uskladi projektiranje in se upoštevajo želje vseh deležnikov,« zaključuje Skuk.

Na občini se zavedajo, kako nujna je ureditev kolesarske infrastrukture, tudi zato so predvideli kolesarsko pot ob glavni cesti iz Cerknice proti Dolenjemu Jezeru, ki je že v fazi projektiranja. »Je pa treba poudariti,« pojasni Skuk, »da je ta pot izven projekta Krošnjarske kolesarske poti in bo Občina Cerknica sama poskrbela za realizacijo, razmišljamo pa, da bi investicijo prijavili na razpis Eko sklada.«

Na Menišiji že urejena kolesarska pot

»Kolesarska pot na Menišiji je bila zasnovana že leta 2002,« se spominja **Janko Košir** iz Turističnega društva Menišija. Nekaj sredstev so črpali iz evropskega projekta, ki ga je takrat vodila **Lili Mahne**. »Ustanovili smo delovno skupino in začeli delati na kolesarski poti in naravoslovni učni poti,« pripoveduje Košir. Kolesarska pot na Menišiji je dolga približno 23 kilometrov, vsako leto pa v društvu organizirajo že tradicionalno kolesarjenje po Menišiji. Košir s ponosom pove, da so letos prvič dodali tudi krajšo, pet kilometrov dolgo pot za otroke. »Pot je označena z modrimi tablami in večjih vzdrževalnih del ne zahteva. Enkrat je nekdo potrgal vse table, pa se nismo preveč jezili,« se nasmehne Košir.

Na tej poti je ogromno naravoslovnih znamenitosti in veliko zgodb, ki jim otroci z navdušenjem prisluhnejo. »Tri leta smo sodelovali z osnovno šolo in zapisali 18 zgodb iz Menišije, ki le čakajo, da se jih objavi,« pove Košir. Skoraj vse zgodbe se dogajajo na kolesarski trasi. Na vodenem kolesarjenju jih Košir z veseljem pove, kar je posebno doživetje, predvsem za otroke.

Povpraševanja je vedno več

V Turističnoinformacijskem centru (TIC) Cerknica po besedah turističnega informatorja **Mihe Jernejčiča** kolesarjenju še nekaj let nazaj niso namenili posebne pozornosti: »Sem pa vedno gostom, ki so prišli s kolesom, svetoval, katera od cest je najprimernejša za kolesarsko potepanje v okolici Cerknice, da ni prezahtevna in je izven glavnih poti.« Je pa Notranjski regijski park pred časom oblikoval ponudbo različnih kolesarskih tras, ki so jih tudi poimenovali. »Družinam je na primer prijazna kolesarska pot, ki smo jo poimenovali Žaba, dolga dobrih dvanajst kilometrov, lahko pa ponudimo tudi Kačjega pastirja ali Coprnico,« našteva Jernejčič.

Tudi v TIC bi si želeli, da se kolesarske trase uredijo, a hkrati opažajo, da vseeno ne prihaja do večjih težav, saj turistom vedno svetujejo in jim pomagajo, da je potepanje s kolesom prijetno doživetje. »Za izhodišče turistom vedno svetujemo Dolenje Jezero. Ker je tam parkirišče, je tudi zaradi logistike najenostavnejše,« pojasni Jernejčič, »potem pa se lahko odločijo za lažjo, bolj družinsko opcijo do Otoka in nazaj, ali pa z Dolenjega Jezera pod Javorniki do Dolenje vasi in nazaj.«

Na Dolenjem Jezeru je planirana tudi informacijska točka, kjer bo možna izposoja koles. Projekt naj bi bil zaključen leta 2022. Do takrat pa se v okviru zmožnosti prilagajajo na naraščajoč kolesarski turizem. Že sedaj nudijo izposojajo koles in v okviru tematskih nedelj ponujajo tudi vodene kolesarske izlete. V podjetju Avtostil z Rakeka so se z izposojajo koles začeli ukvarjati leta 2015. **Anej Rovan** pove, da že od takrat sodelujejo s ponudniki prenočišč v širšem okolju, z NRP in s podjetjem Tur Servis, s katerim organizirajo

» Na občini se zavedajo, kako nujna je ureditev kolesarske infrastrukture.«

vodene izlete v kombinaciji kolo – kanu. »Povpraševanje je vsako leto približno enako, je pa zelo odvisno od vremena; v lanskem maju je na primer Cerkniško jezero obiskalo veliko več turistov kot v letošnjem, ki je bil zelo deževen,« pojasni Rovan. Cena za dnevni najem kolesa je 16 evrov, a si ga je mogoče sposoditi tudi za šest ur, kar znaša 12 evrov. V obeh primerih po predhodnem dogovoru kolesa lahko dostavijo oziroma poberejo na dogovorjeni lokaciji. Čez vikend si je na parkirišču na Dolenjem Jezeru in Bloškem jezeru mogoče od 9.00 do 17.00 kolo izposoditi za tri ure, za kar je treba odšteti 8 evrov.

Ideje za aktivno preživljanje prostega časa

Sprehajalna pot iz Selščka prek Begunj, Bezuljaka in Dobca na Kožljek je dolga približno deset kilometrov in primerna za različno pripravljene pohodnike vseh

starosti. Pot povezuje tudi pet eko točk, ki so označene z informacijskimi tablami – mokrišče Ločice, suhi travnik z zavaranimi, redkimi rastlinami, Suhi potok in opuščeni peskokop, opuščeni sadovnjak – Kotavljia ter zdravilni kraški izvir Beč.

Naravoslovna učna pot, ki ima izhodišče malo več kot 100 metrov nad vasico Dobec in je dolga dobrih pet kilometrov, je čudovit primer povezanosti naravne in kulturne dediščine. Pot je markirana in opremljena z devetimi poučnimi informacijskimi tablami. Ob poti so spomeniki naravne in kulturne dediščine: Gabrovska jama, Dobška lokev, ostanki rimske poti, kraški izvir Brejnice, kapelica Lurške matere božje, cerkev sv. Lenarta in vodnjak pri zajetju vodnega izvira pod cerkvijo.

Kolesarske poti Notranjskega regijskega parka ponujajo različne možnosti za izlet v naravo, trase so skoraj vedno izven glavnih prometnic. Trasa okoli Cerkniškega jezera je primerna za vse, tisti zahtevnejši pa se lahko odpravijo proti Rakovem Škocjanu in po meniševskih gozdovih.

Koščeva pot je dva in pol kilometra dolga krožna pot med Gorenjim Jezerom in Lazami ob robu izvirov Cerkniškega jezera.

Čebelarska učna pot na Cerkniškem jezeru je speljana na otoku Goričica, sredi skrivnostnega in spreminjajočega se Cerkniškega jezera. Opremljena s tablami s poučno vsebino nudi osnovna znanja o čebelji družini, življenju, boleznih in hrani čebel, čebeljih pridelkih, zgodovini čebelarstva, medovitih rastlinah in podatkih za čebelarje začetnike. Krožna pot je dolga 250 metrov in ima trinajst vsebinskih točk. Oglad vzame uro in pol.

Parkirišče na Dolenjem Jezeru je primerno izhodišče za kolesarjenje.

Cena za dnevni najem kolesa je 16 evrov.

OOZ Cerknica praznuje jubilejnih 50 let

Območna obrtno-podjetniška zbornica (OOZ) Cerknica bo 21. septembra v Kulturnem domu Cerknica obeležila 50-letnico delovanja. Na slavnostnem dogodku, na katerem bodo prisotni predstavniki slovenskega gospodarstva in politiki na lokalni in državni ravni, bodo podeljena tudi jubilejna in druga visoka priznanja za delo v obrti in podjetništvu.

Letos mineva 50 let od ustanovitve Združenja samostojnih obrtnikov, ki je leta 1969 v Cerknici začelo delovati na pobudo peščice obrtnikov, ki so sprevideli, da bodo le enotni in povezani lahko parirali takratni ideologiji ter pričeli razreševati perečo obrtniško problematiko in si pridobili zaslužen mesto v družbi.

Med ustanovnimi članicami OZS

V letu 1979 se je združenje preimenovalo v Obrtno združenje Cerknica, v letu 1991 v Obrtno zbornico, v letu 1995 kot posledica sprememb na lokalnem področju ob ustanavljanju novih občin v Območno obrtno zbornico Cerknica, v letu 2008 pa v Območno obrtno-podjetniško zbornico Cerknica.

Cerkniško obrtno združenje je v letu ustanovitve skupaj z drugimi dvanajstimi združenji postalo ustanovni član republiške obrtne organizacije, sedanje Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije (OZS). Poleg OOZ Cerknica tako 50 let delovanja letos obeležuje tudi drugih dvanajst območnih združenj in tudi krovna organizacija OZS.

Območna obrtno-podjetniška zbornica Cerknica pokriva občine Bloke, Cerknica in Loška dolina in se danes skupaj z ostalimi 61 območnimi zbornicami, ki so nastale na področju upravnih enot, vključuje v OZS. OOZ Cerknica deluje v lastnih prostorih na Taboru v Cerknici od leta 1981. Zbornico so v petdesetih letih delovanja vodili predsedniki: **Anton Lampič, J. Vilibald Korošec, Jože Žnidaršič, ing. Matija Južnič, Vinko Sterle, Bojan Kraševac, Ludvik Opeka, Franci Lužar, Marija Branisel, Andreja Sterle Podobnik in Anton Cvetko**, mandatni člani upravnega odbora in skupščine.

Naloge zbornic

Naloga območnih obrtnih zbornic je, da na lokalni ravni povezujejo in združujejo obrtnike in podjetnike, člane s sedežem na njihovem območju, in jim prek informiranja,

10. obletnica nastanka Združenja obrtnikov v Cerknici. Na fotografiji pleskar Ludvik Korošec. (© Jože Žnidaršič st.)

svetovanja, izobraževanja, zastopanja in tudi druženja nudijo podporo. So se pa skozi čas naloge in pristojnosti obrtne zbornice spreminjale.

V letu 1994 je bil sprejet Obrtni zakon, s katerim je obrtna zbornica pridobila javna pooblastila za vodenje postopka obrtnega registra in izdajanje obrtnih dovoljenj. Poleg obrtnih dovoljenj zbornica izdaja tudi licence, izvaja mojstrske izpite, verificira obratovalnice za izvajanje vajeništva, sodeluje v postopkih sklepanja vajeniških in študentskih pogodb.

V letu 2005 se je obrtnozbornični sistem vključil v E-vem in OOZ Cerknica je postala vstopna točka E-vem; po novem SPOT registracija, kjer podjetniki lahko opravijo postopke registracije samostojnega podjetnika in d. o. o., spremembe in druge postopke ter pridobijo informacije, povezane z registracijo in nadaljnjim delovanjem, zaposlovanjem in drugimi možnimi oblikami dela. Med 151. točkami SPOT se je OOZ Cerknica po številu opravljenih postopkov in svetovanj v letu 2018 uvrstila na 16. mesto, med 62. območnimi obrtnimi zbornicami pa na drugo mesto.

Kaj prinaša članstvo

Nekaj desetletij je bilo članstvo v obrtni zbornici obvezno in je predstavljalo vstopnico za vstop podjetništvo. V letu 2013 je OOZ Cerknica štela 430 članov. Z ukinitvijo obveznega članstva z letom 2013 se je število članov prepolovilo. Trenutno članarina znaša 20 evrov za samozaposlenega in 30 evrov, če ima podjetnik ali podjetje zaposlenega več kot enega delavca.

Največkrat se v dialogu biti ali ne biti član postavi vprašanje: Kaj dobim za članarino? Odgovor je jasen: Veliko, malo ali nič. Nekateri podjetniki so člani od same ustanovitve, ker presojajo, da je prav tako, in članstvo pojmujejo kot čast in stanovsko pripadnost. V zbornici številni prepoznavajo

Prijavnica

Podpisani: *Jože Žnidaršič*

pristopam v članstvo združenja samostojnih obrtnikov v Cerknici,

počlik: *fotograf* koliko let opravlja obrt: *17*

Cerknica: *10. 8. 1970* Podpis: *Jože Žnidaršič*

Članarina poravnana za leto: *1970*

71 | 72 | 73 | 74 | 75 | 76 | 77 | 78 | 79 | 80

Prijavnica v članstvo po ustanovitvi – februar 1970; član Jože Žnidaršič.

sogovornika državi, ki zastopa interese malega obrtnika in podjetnika in sprotno ter tudi prek vsakoletnega Forumu obrti in podjetništva opozarja in zahteva odpravo številnih neživljenjskih in v praksi celo neizvedljivih zahtev. Glas enega je neslišen, glas nekaj desetstičlanske množice ima svojo težo, moč in vpliv. Dosežene zmage na zakonodajnem področju so seveda izbojevane tudi za nečlane, zato si obrtna zbornica po modelu sosednje Avstrije prizadeva za uvedbo minimalne obvezne članarine za zastopanje za vse pravne subjekte.

Neposredne ugodnosti za člane zbornice so brezplačno oglaševanje v reviji Obrtnik podjetnik, ki jo mesečno prejemajo člani, ugodnosti Kartice Mozaik podjetnih, prek katere več kot 200 podjetij nudi ugodne popuste članom zbornice, mreža izvrstnih svetovalcev z različnih področij, ki priskočijo na pomoč z brezplačnimi nasveti in informacijami, kadar se pojavi problem.

OOZ Cerknica skupaj z OOO Logatec, Postojna in Vrhnika izdaja časopis Krpanov glas, s katerim skrbi za obveščanje članov. Pot do ugodnosti mora poiskati član sam glede na svoje potrebe, specifično delovanja in želje.

Širše povezovanje

V OOO Cerknica so bile v preteklosti zelo dejavne prevozniška, avtoremontna in frizerska sekcija. Z manjšanjem števila članov je delovanje v zadnjem času zamrlo, na nivoju celotnega sistema pa zelo aktivno deluje 30 sekcij, kjer je slišati tudi glas članov OOO Cerknica.

Od leta 2018 je zbornica kot konzorcijski partner vključena v projekt SPOT svetovanje primorsko-notranjske regije, ki pokriva področje občin Ilirska Bistrica, Pivka, Postojna, Bloke, Loška dolina in Cerknica. Skozi projekt se je vzpostavilo sodelovanje s Slovenskim deželno gospodarskim združenjem v Trstu, Slovensko deželno gospodarsko zvezo v Celovcu ter Obrtničko komoro na Rijeki, kar je zelo dobrodošlo pri svetovanju glede pridobivanja dovoljenj slovenskih podjetnikov za delo v EU. Prek projekta se vsebinsko dopolnjuje in širi segment storitev za podjetnike.

V OOO Cerknica se izvajajo vsakoletna izobraževanja za prevoznike za pridobitev kode 95 ter druga strokovna izobraževanja s področja vodenja podjetij, davkov, računovodstva, delovne zakonodaje, prenosa na naslednike,

Ustanovni člani zbornice: Vinko Brezec, Rudi Bajc, Anton Lampič, Jože Žnidaršič, Ludvik Mulc, J. Vilibald Korošec, 1999, ob 30-letnici zbornice – 1999. (© Jože Žnidaršič)

dela v tujini ter strokovne ekskurzije za spoznavanje in izmenjavo dobrih praks.

Pregovor pravi, da je čas denar – podjetniki želijo hitro rešitev problema, postopka, hitro informacijo ali odgovor. Za kakovostne storitve se OOO Cerknica trudi že pet desetletij.

SPOT registracija – število e-vev postopkov v OOO Cerknica

2014	346
2015	373
2016	1199
2017	1109
2018	1310

Zasedanje skupščine OOO Cerknica 2002 (© Jože Žnidaršič)

Skozi desetletja člani družijo tudi družabne aktivnosti. (© Jože Žnidaršič)

Avtor: **Miha Jernejčič** Fotograf: **Ljubo Vukelič**

Žganjekuha na Notranjskem

V zadnjem času, ko vse bolj do izraza prihaja pomen domačih, lokalno pridelanih dobrin, ni nič drugače, ko govorimo o alkoholu. Pri žganju in drugih alkoholnih pijačah dobivajo vse večji pomen surovine, poreklo, tako da je to ugoden čas za manjše lokalne pridelovalce pijač, ki jih je tudi na Notranjskem precej.

Najbolj znan je bržkone Bahne, ki ima svojo destilarno na Čohovem. Žganje in likerje pridelujejo tudi na kmetiji T'dolenj na Lazah pri Gorenjem Jezeru. V Begunjah oziroma Kurji dolini bo kmalu možno kupiti še visokokakovostni notranjski gin (Chicken valley distillery). Ne izostaja pa niti pridelovanje piva – craft piva iz notranjskih pivovarn Trot in Matenc je mogoče dobiti tudi pri nekaterih okoliških gostinskih ponudnikih.

Gre za dediščino

Vseeno pa je žganjekuha tista, ki ima na Notranjskem najdaljšo in najbolj razširjeno tradicijo. Slovensko žganje je po krivici zapostavljeno, saj kot aperitiv večkrat ponudimo tuje žgane pijače, ki so dražje, pa ne bistveno boljše, še zlasti če je žganje pravilno pridelano.

Naključje je hotelo, da z Notranjske prihaja tudi ena vodilnih strokovnjakinj za žgane pijače v Sloveniji, **Magda Debevc**, ki meni, da je potencial na področju žganjekuhe, ki ga imamo, premalo izkoriščen: »Žalostno se mi zdi, da se alkohol povezuje predvsem s pijančevanjem in ima pri nas izrazito negativen prizvok. Gre za našo dediščino, ki bi jo morali izpostaviti. Naši sosede so to že naredili. V Avstriji, Nemčiji in severni Italiji je že poudarek na kvaliteti žganjekuhe in mislim, da bi tudi pri nas temu morali nameniti več pozornosti,« pripoveduje.

Anton Sterle pravi, da je pri nas zakoreninjena miselnost, da mora imeti žganje 50 odstotkov alkohola ali več, kar ni prav: »Tako visoka vsebnost alkohola izniči tiste prvine žganja, ki jih od njega pričakujemo: to je prijeten vonj po

Strokovnjakinja za žgane pijače Magda Debevc meni, da je potencial na področju žganjekuhe premalo izkoriščen.

sadju (slive, hruške, jabolka); in tudi okus, saj namesto vonja in okusa prevladuje alkohol. Žganje naj bi vsebovalo od 40 do največ 45 odstotkov alkohola, da je primerno in prijetno za uživanje,« pojasni sogovornik in doda, da je tudi način pitja žganja pri Slovencih neprimeren. Popularen kozarček,

kot je »štampre«, ni ustrezen za pokušanje.

»Kozarček mora biti pri dnu širok,« opisuje, »venec na vrhu pa ozek, tako ima žganje možnost, da razvije svojo aromo in ob vonjanju se vonjave skoncentrirajo pod našim nosom. Pri pokušanju pa mora imeti

žganje umirjen in nikakor ne robusten okus. Požirek mora »voljno« steči po grlu in nikakor ne sme zapeči. Pijemo v majhnih požirkih in pri tem vonjamo in pokušamo, vsekakor pa je nekulturno in nespoštljivo do žganja vse zlit naenkrat v grlo.«

» Visoka vsebnost alkohola izniči prvine žganja.«

Pomemben je celoten postopek

Pomemben je že sam postopek žganjekuhe, tudi tu pa postopki, ki so jih na nas prenesli predniki, niso nujno najboljši: »Vretje drozge in kuhanje žganja je čisti kemični proces in tudi na tem področju je znanje močno napredovalo,« meni Anton Sterle. Pomembno je že samo pobiranje sadja, saj mora biti sadje za žganjekuho popolnoma zrelo in čisto. Po drugi strani so včasih dobre sadeže pojedli, za žganjekuho pa uporabili tiste, ki niso bili dovolj dobri za prigrizek. Sterle meni, da sadje, ki pade z drevesa, za žganjekuho ni primerno, prav tako tudi ne tisto nagnito. V želji, da bi lokalni žganjekuhi znali skuhati dobro žganje, nam je podrobno opisal celoten postopek: »Za kuhanje se moramo ustrezno

Tudi slovensko žganje je vse bolj cenjeno.

pripraviti. Kotel mora biti čist in ustrezno postavljen na vodoravno podlago. Povezovalna cev med kotlom in hladilnikom se mora vzpenjati za okrog pet odstotkov proti hladilniku, da gredo v hladilnik res samo pare, tekočina pa steče nazaj v kotel. Glava na kapi kotla naj bo na vrhu razširjena, da je površina, kjer se ustvarja para, čim večja. Grejemo lahko s plinom ali z drvmi. Zelo primerna so leskova drva, ki imajo ustrezno kalorično vrednost za natančnejšo regulacijo toplote. Paziti je treba, da je drozga dovolj redka, če ni, je treba po občutku dodati vode, ker se sicer drozga v kotlu lahko prižge. Bolje kuhati bolj redko drozgo in s tem kuhati več kotlov, kot pa da se prižge. Če se nam kljub temu prižge, je treba tekočino iz prvega toka obvezno zavreči, ker sicer lahko pokvarimo celotno količino žganja, ki bo imelo vonj po prežganem. Da se žge, opazimo po tem, da je tok malo rumenkast. Paziti moramo, da curek na iztoku ni premočen, iz cevi mora teči navzdol in nikakor ne naprej. Zelo dobrodošli so modernejši kotli z dvojnim dnom z vmesno oljno blazino, ki zelo zmanjša možnost prižiga. Nadzirati je treba tudi vodo v hladilniku, temperatura spodaj pri iztočni cevi ne sme nikoli presegati 15 stopinj, na vrhu hladilnika pa ne 60 stopinj Celzija. V prvem toku (surovo žganje ali nango po domače) jemljemo običajno do 10 odstotkov alkohola.«

Ko smo končali s prvo kuho, sledi prekuha, ki je najpomembnejša faza žganjekuhe. Preden začnemo, je treba kotel in hladilnik temeljito očistiti. Iz hladilnika spustimo vodo in kotel pripravimo z 2,5-odstotno vodno raztopino citronske kisline. Na začetku bosta pritekla umazan destilat ter zeleni volk oz. bakrena obloga. Parimo toliko časa, da iz kotla priteče čist destilat. Na koncu vezno cev in špiralno cev v hladilniku operemo še z vodo z visokotlačnim čistilnikom. »Presenečeni boste, koliko nečistoč bo še priteklo iz cevi,« doda sogovornik.

100 litrov drozge, 10 litrov žganja

Druga kuha je pri celotnem procesu žganjekuhe najzahtevnejša in najdelikatnejša. Curek na iztoku iz hladilnika mora teči navzdol ali rahlo nazaj, nikakor pa ne naprej. Druga kuha sestoji iz treh tokov. Prvi tok je neuporabno žganje – strupeni metilni alkohol (cvet ali bela po domače), ki ga je nujno treba odvzeti in zavreči. Na vsebino kotla odvezamemo dva odstotka prvega toka. Če imamo v kotlu 60 litrov nange, ga torej odvezamemo 1,2 litra. Drugi (oziroma srednji) tok je surovo žganje, ki ga odvezamemo za naše bodoče žganje. Tok bo na začetku zelo močan, z alkoholom okrog 70 odstotkov, odvisno od tega, katero sadje smo kuhali. Ta drugi tok jemljemo do okrog 45 odstotkov, nižje ne smemo, ker če bi, si s tem pokvarimo kakovost žganja. Kar nam ostane pod 45 odstotkov, lahko kuhamo naprej, to je tako imenovani tretji tok, vendar moramo ta tok ločiti in ga ponovno prekuhati kot žganje druge kakovosti.

Anton Sterle priporoča, da pod kotlom podkurimo z leskovimi drvmi.

Lahko pa ga enostavno zavržemo. Razširjeno je mišljenje, da s takim načinom destilacije veliko izgubimo, ampak to ni res. S takim načinom kuhanja dobimo okrog 10 litrov kakovostnega žganja na 100 litrov drozge, kar sploh ni slabo.

»Ko je druga kuha končana, pustimo tako dobljeni srednji tok kakšen mesec ali dva počivati, s tem, da ga dvakrat do trikrat prezračimo s prelivanjem, da tako pridobi na kakovosti.

Lahko ga staramo tudi pol leta in več, saj s tem na kakovosti samo pridobiva, poudari se aroma po sadju, zmehča pa se tudi njegov okus,« svetuje Sterle in poudari, da ga je obvezno shranjevati v steklenih posodah, ki so do žganja nevtralne. Če pa je žganje nepravilno skuhan, se s staranjem nikoli ne popravi in je vedno slabo. Pomembno je tudi mešanje z destilirano vodo, najbolje je, da sta oba, voda in žganje, ki ju bomo mešali, pri temperaturi 20 stopinj Celzija, ker je alkoholometer običajno umerjen na 20 stopinj Celzija. »Pa še nekaj,« doda, »če npr. želimo mešati žganje na 45 odstotkov, ga moramo mešati na 47, ker bo čez par dni, ko se alkohol in voda popolnoma vežeta, ta stopnja padla na 45 odstotkov.« Ko je žganje zmešano, ga spet pustimo nekaj mesecev odležati in tako dodatno pridobi na kakovosti. Takšnega lahko potem brez skrbi ponudimo v degustacijo.

» Če je žganje nepravilno skuhan, se s staranjem ne popravi.«

Sadje za žganjekuho mora biti popolnoma zrelo in čisto.

Kako se dobro prodati?

Bojan Žnidaršič

Slovenija je velikan biotske raznovrstnosti. Koliko se tega zavedamo, ko razmišljamo o zaslužkih, izvozu narave, delovnih mestih, obremenjevanju okolja, priložnostih podnebnih sprememb? Vedno je dobro poslušati ponudnike, uporabnike in seveda izkušene obiskovalce, ki jim trženje naravne dediščine ni tuje. Vsi tujci, ki jih Vitra Cerknica gosti v različnih programih, nam to vedno in znova izpostavljajo. Tudi letos smo v programu Erasmus+ gostili skupino biologov in naravovarstvenikov s Škotske. Kaj so nam povedali? Potencialov naravnega bogastva imamo v izobilju, manj uspešni pa smo v trženju. Upravljanje z naravo in njeno trženje sta gotovo specifična. Zakonitosti trženja pa so povsod enake. Kupcu (v našem primeru obiskovalcu in turistu) je treba poleg mize in postelje ponuditi še vodenje, znanje jezikov in retorike, lokalne posebnosti ... Vse pomanjkljivosti infrastrukture lahko nadomestijo vodiči, s katerimi tržimo butični, izobraževalni, raziskovalni, preživetveni, vseživljenjski, kolesarski, konjski, fotografski, pohodniški ... turizem. Masovni turizem se izrinja, za Notranjsko gotovo ni optimalna oblika. Učimo se od dobrih. Na področju trženja in upravljanja z naravo so Škoti svetovna velesila. ■

Predstavitve projekta in aktivnosti

RRA Zeleni kras

9. in 10. julija je Regionalna razvojna agencija (RRA) Zeleni kras v Postojni v okviru mednarodnega projekta InnoXenia, program Interreg ADRION, gostila domače in tuje partnerje. Gre za projekt, v katerem sodeluje devet partnerjev iz petih jadransko-jonskih držav, med njimi kot slovenski predstavnik tudi RRA Zeleni kras. V okviru partnerskega obiska je v Hotelu Kras v Postojni potekal tudi medijski dogodek s predstavitvijo projekta in ostalih turističnih vsebin, aktualnih za našo regijo. Vodja Regionalne destinacijske organizacije (RDO) Postojnska jama-Zeleni kras **Dejan Iskra** je poudaril, da so se na področju regijskega turizma v prvem polletju izvedle številne aktivnosti, ki utrjujejo in nadgrajujejo ponudbo in obisk naših krajev. RDO Postojnska jama-Zeleni kras je okrepil svoje delo glede agencijske dejavnosti in organizacije potovanj, organizacije in izvedbe izobraževanj in delavnic, razvoja produktov in promocijskih aktivnosti. V kratkem bodo kot novosti v ponudbi tudi butične skrivne večerje na Zelenem krasu ter turistični programi pohodništva, kolesarstva in doživetja narave. Zgovorni so ob tem tudi podatki, zbrani v prvih petih mesecih tega leta, ki letos že nakazujejo rast prihodov in nočitev na destinaciji Zeleni kras (Bloke, Cerknica, Ilirska Bistrica, Loška dolina, Pivka, Postojna). V primerjavi z lanskim letom je obisk turistov, zajet v prvem letošnjem polletju, že za četrtno višji. ■

Delavnica o predelavi mleka

Milka Mele Petrič

V mesecu juniju je KGZS – Zavod Ljubljana, Kmetijskosvetovalna služba organizirala tečaj – delavnico o predelavi mleka na kmetiji. Povabili smo rejce krav in rejce drobnice. V naši državi je največ prireje mleka na družinskih kmetijah. Prevladujejo kombinirane pasme govedi, ki dajo mleko, in vzrejajo teleta za pitanje. Po rezultatih strokovnih analiz vsebuje mleko kombiniranih pasem več beljakovin in maščob, so pa te pasme tudi manj problematične glede somatskih celic kot mlečne pasme govedi (črno-bele). Ker je v obroku velik delež travniške krme, se to odraža v sestavi mleka, ki vsebuje več za zdravje ugodnih večkrat nenasičenih maščobnih kislin. V Sloveniji redijo za prirejo mleka povprečno dvanajst krav na kmetijo. Na našem območju je povprečje trinajst krav na kmetijo. Kmetij, ki redijo več kot 50 molznic, je v Sloveniji le tri odstotke, pri nas teh kmetij nimamo. Z ekološko prirejo mleka se ukvarjata v Sloveniji manj kot dva odstotka kmetij. Tečaj na kmetiji **Vanje in Marjana Knapa** v Cerknici je vodila **Sara Ketiš**, specialistka za predelavo mleka iz KGZS – Zavoda Ptuj. Kmetija Knapovih je ekološka, redijo krave molznice in pridelujejo žita, poljščine. Ukvarjajo se s predelavo žit, peko peciva in prodajo na kmetiji. Gostoljubje kmetije, ki so nam ga izkazali, ni prav pogosto na naših kmetijah, ki imajo tudi omejene prostorske možnosti za tovrstne delavnice. Za pomoč pri izvedbi tečaja se jim lepo zahvaljujemo. ■

Avtorica: Polona Otoničar Pajk Fotograf: Ljubo Vukelič

Marija Gruden

Cerkničanka Marija Gruden je imela letos skupaj s sestro Miro Sapač v centru starejših v Cerknici razstavo svojih del, že tretjo po vrsti. Pravzaprav to ne bi bilo nič nenavadnega, če ne bi Marija štela častitljivih 91 let, pa je njen dom še vedno poln svežih del: slik, natančneje pastelov, in vezenih izdelkov – prtov, zaves in podobno. Časa za počitek tako nima, aktivna je vseskozi.

Z vezenjem se ukvarja kar nekaj starejših oseb, tako da tudi ti izdelki ne bi bili prav nič nenavadni, če se ne bi Marija, ki se predstavi kot Micka, najpogosteje odločila za uporabo tehnike rišelje. Kdor je že kdaj vezel ali vsaj poskušal, ve, da je to tehnika, pri kateri je bistveno izrezovanje, ki je zelo zahtevno. Nekateri to tehniko imenujejo tudi zračna čipka. Rišeljeji so včasih krasili le domove bogatih ljudi, saj je bilo vezenje v tej tehniki verjetno zelo drago, morda zato, ker vzame veliko časa in zahteva izredno natančnost ter mirno roko. Svoje okrogle in ovalne prtičke Marija rada okraši tudi z bogatimi kvačkanimi volančkastimi obrobami, cvetjem in drugimi motivi. Za vezenje jo je navdušila teta iz Bezuljaka, ki jo je naučila osnov. Tudi teta je imela rada umetnost; tako se Marija rada spominja njenih rož iz papirja. Njena teta je najprej naredila kvadratne blazinice iz svilenega papirja, nanje pritrčila šopek vrtnic iz krep papirja in to umetnino obesila na steno. Rože iz papirja izdeluje tudi Marijina sestra Mira, ki sedaj sicer živi v Mariboru, a skupaj z Marijo razstavlja v Cerknici. Mira Sapač, upokojena učiteljica, je avtorica knjige Papirnato cvetje – naša dediščina, trenutno pa čaka na izid svoje druge knjige z naslovom Drobnost papirnato cvetje. V njej opisuje napotke za izdelavo kar 50 cvetk naših njiv, travnikov, logov in planin. Namenjena bo tako odraslim kot otrokom. Umetnost je tako pri sestrah, rojenih Dovjak, doma.

Risanje pa je bilo Marijina ljubezen že od majhnega, ki jo je pogosto združila z vezenjem. »Veste, ampak včasih se je težko dobilo barvice, risalni listi so bili dragi. Moj ata je delal na žagi in je slabo zaslužil,« mi pove. Zato je na vsak košček belega platna, ki ji je prišel pod roke, narisala cvetlične motive, jih včasih povezala z geslom in vse skupaj zvezla z barvno prejico. Intenzivneje je začela risati po upokojitvi. Riše s pasteli. Njeni motivi so bili v začetku rože; posebej sončnice, pozneje jezero. »Malo po Perku, malo po svoje,« mi pove. Ne riše pa le našega jezera, tudi druga, ki jih je videla v Sloveniji; med razstavljenimi pasteli je imel posebno mesto

portret njenega žal pokojnega moža Jožeta. Prvič so bila Marijina dela razstavljena v prostorih Društva upokojencev Cerknica, dvakrat pa v cerkniškem domu upokojencev.

Ko je bilo pri nas mogoče kupiti gobeline, se je Marija lotila tudi teh. Zadnja večerja je bil največji gobelin, ki ga je naredila. Podarila ga je cerkniškemu domu starejših in tako postala njegova prva donatorka. Tudi večino ostalih ustvarjenih del podari; vedno si zapomni, katero njeno delo kdo še posebej pohvali. In potem mu podari ravno tistega.

Pokojnino si je Marija zaslužila na Brestu, kjer je prevzela še dodatno delo – opravila je tečaj prve pomoči in ob poškodbah pomagala ponesrečencem. Cerkniški zdravnik, dr. Pušenjak, je zaznal njeno nadarjenost in predlagal, da bi v šola šola za bolničarje ali babiško šolo. Pa takrat še samski Mariji to ni uspelo, saj je bila edina, ki je nosila denar k hiši.

Poleg vezenja in slikanja Marija, ki se je sicer rodila v Dolenji vasi, kjer je preživela otroštvo, zelo rada bere. Knjige večinoma kupuje ali ji jih kdo podari. Najljubša so ji dela Ernesta Jazbinška, ki ga tudi osebno pozna, zato vse njegove knjige kupi. Televizije ne gleda veliko. »Če pa že, takšne oddaje, pri katerih se človek izobražuje,« mi pove. Televizijski kviz Vem ji še posebej leži, saj pozna veliko odgovorov: »Ravno včeraj pa nisem vedela odgovora in sem ga danes že našla v eni reviji.« Dušo ji poleg knjig polnijo tudi obiski svetih maš; ob petkih jo obišče v bližnjem domu starejših, ob nedeljah gre s sosedo Ido v farno cerkev. Ne skrbi pa le za dušo, ampak tudi za telo. Vsak dan gre na sprehod. Tudi okrog hiše še kaj postori; na dan mojega obiska je grabila travo. Od nekdaj se je rada vozila s kolesom, sedaj pa ji domači ne dovolijo več, saj bi bilo to prenevarno za njo. Zdravje ji je namreč že nekajkrat močno ponagajalo, tako da je pet mesecev bivala v domu za ostarele. Imela je pljučnico, pa dvakrat poškodovano roko in gleženj. »Lepo je bilo tam, a doma je najlepše,« mi pojasni svoje veselje ob tem, ko se je vrnila v svoj dom, ki sta ga zgradila z možem in kjer si želi ostati.

13. vaški piknik v Selščku

Konec julija v Selščku tradicionalno poteka vaški piknik, letos je bil že trinajstič. To je dan, ko vaščani vsaj za tisto popoldne odložimo vse ostale obveznosti in se odpravimo na Ločice. Tam se dobimo stari in mladi ob dobri jedi in pijači, zaigramo nogomet

ali vlečemo vrv, zaplešemo in zapojemo. Ob hitrem življenjskem tempu in mnogih obveznostih, ki jih ima vsak izmed nas, je to priložnost, da se lahko tudi s tistimi sosedi in sovaščani, s katerimi si morda čez leto zgolj mahamo čez cesto, si trobimo v avtomobilu ali bežno izmenjamo par besed ob naključnih srečanjih, v miru pogovorimo, se spoznamo z novimi vaščani in se spominjamo nekdanjih. To je tudi priložnost, da si izmenjamo ideje in poglede glede novih projektov tudi sicer zelo aktivne vaške skupnosti. V Selšček sem prišel leta 2007 in bil takoj sprejet odprtih rok – takoj sem postal Selščan. Prihajam iz mesta in takšne povezanosti in medsebojne pomoči, kot sem jima priča v Selščku, nisem bil vajen. Tu se res počutim domače in imam občutek, da imajo tudi mene vaščani za svojega. Zato podpiram vaške dogodke in se jih s svojo družino z veseljem udeležujem. Selšček, tu smo mi – sovaščani, sosedje, prijatelji.

Dejan Klemen

Blagoslov obnovljenega križa pri Mahnetih

V majhni vasici Mahneti, ki spada pod zvon podružnične cerkve sv. Frančiška Ksaverija, smo se odločili, da obnovimo dotrajan križ, vendar obnova zaradi dotrajanosti ni bila možna. Tako smo se na pobudo **Tomaža** in **Primoža Sernela** in ob podpori lastnika parcele **Mirana Knapa**, ki je prispeval tudi les, odločili, da naredimo novega. Pustili smo samo leseni kip Jezusa, ki sta ga obnovila **Željko Đukes** in **Urška Knap**. Pri betoniranju podstavka smo sodelovali tudi drugi vaščani, še posebej **Boris Prevec**. Za okolico je poskrbela **Tončka Sernel**, za poslikavo Urška Knap, za ograjo pa Tomaž Sernel. Streho sta obnovila **Dominik Kovačič** in **Mirko Cvar**. Vaščani se vsem zahvaljujemo za dobrodelnost in odlično izvedbo. Seveda pa gre posebna zahvala župniku **Jožefu Krncu**, ki si je vzel čas in kljub natrpanemu urniku blagoslovil križ.

Primož Sernel

Praznovali 90 let

Rdeči križ posebno pozornost namenja starejšim. Ob visokih jubilejih jih prostovoljci Rdečega križa presenetijo z obiskom, majhno pozornostjo in lepimi željami. V juliju sta 90. rojstni dan praznovala: **Ana Pirman** od Svetega Vida in **Emil Lah** iz Cerknice, v avgustu pa sta slavila **Amalija Peteh** z Rakeka in **Ivan Borštnik** z Beča. Čestitke!

SREČAnje

Sreča je zreti v zvezdnato nebo, sreča je podati bratu roko. Sreča je čutiti Božjo bližino, sreča je imeti skavtsko družino. Skavti smo letos imeli kar pestro leto. Začelo se je oktobra z našim uvodnim srečanjem in končalo julija s tabori. A najbolj poseben tabor pa je bil tabor voditeljev z naslovom SREČAnje, ki je potekal od 5. do 11. avgusta. Začel se je z dvodnevni družbeno odgovornimi lokalnimi projekti po celi Sloveniji, nadaljeval pa se je na tabornem prostoru v Želodniku pri Domžalah. Tam se je zbralo več kot 400 voditeljev. Na taborni prostor nas je prišel pozdravit tudi predsednik države **Borut Pahor**, ki se nam je zahvalil za delovanje in nam dal spodbude za naslednja leta.

Simona Lekšan

»Moramo govoriti o starosti, o vseh težavah, ki pridejo z njo, pa tudi o radostih. O demenci, kajti starejših je v Sloveniji vse več in če se s tem ne bomo zdaj ukvarjali, ne vem, kdaj se bomo. Lahko bo tudi že prepozno,« tako meni **Ana Petrič**, direktorica Centra starejših Notranje Gorice, ki so jo poslušalci Vala 202 zaradi projekta Počitnice v zameno za prostovoljno delo izbrali za ime tedna. V centru so osmim prostovoljcem za obdobje petih dni oddali svoj učni apartma v neposredni bližini Podpeškega jezera in Svete Ane v zameno za tri ure prostovoljnega dela.

val202.rtvsllo.si

Razstava Tineta Šubica v URI Soča

Avgusta je bila v Univerzitetnem rehabilitacijskem centru (URI) Soča v Ljubljani na ogled razstava fotografij ljubiteljskega fotografa **Tineta Šubica** z naslovom Lepote Notranjske s poudarkom na Cerknškem jezeru. To je njegova prva fotografska razstava, s čarobnimi motivi pa želi obiskovalce razstave privabiti tudi k obisku Notranjske.

cerknica.si | osebni arhiv

Jazzva tretja

Slovenska a cappella skupina Jazzva, ki jo zadnjih deset let vodi in razvija **Jasna Žitnik**, poleg nje pa v zasedbi prepevajo še **Katja Kovačič, Anja Hrastovšek, Jon Leskovec, Klemen Dovjak, Andrej Perdih, Anej Kebrič in Jure Matoz**, je na tekmovanju za Evrovizijski zbor leta 2019 v Göteborgu na Švedskem osvojila tretje mesto. Zmagal je danski zbor Vocal Line, latvijska zasedba Babite Municipality Mixed Choir Maska pa je osvojila drugo mesto. Tekmovanje sta že drugič organizirali Evropska televizijska zveza (EBU) in fundacija Interkultur, na njem pa je nastopilo deset amaterskih zborov in vokalnih skupin iz Slovenije, Belgije, z Danske, iz Nemčije, Latvije, z Norveške, Škotske, Švedske, iz Švice in z Walesa. Vokalna skupina Jazzva je bila kot predstavnik Slovenije izbrana s strani uredništva glasbenih in baletnih oddaj Televizije Slovenija.

✉ rtvslo.si

Vzgjamo zelišča

Nacionalni Unesco projekt Vzgjamo zelišča, v starem iščem novo je v času od 22. septembra 2018 do 22. aprila 2019 v dvajsetih različnih vzgojno-izobraževalnih ustanovah po celi Sloveniji potekal že četrto leto zapored, projekt pa smo koordinirali na Podružnični šoli »Rudolfa Maistra« Unec. Glavni cilj projekta je bil obuditi že pozabljeno vedenja o zeliščih, predvsem o zeliščih iz domačega kraja, in poiskati bodisi nove bodisi posodobljene načine uporabe zelišč. Ob koncu projekta, ki je potekal na temo zeliščni koledar, se zahvaljujemo vsem sodelujočim: mentorjem, otrokom v vrtcu, učencem in dijakom v šoli, mlajšim odraslim ter zunanjim udeležencem v projektu; torej vsem, ki so pripomogli k novim vedenjem o zeliščih. Hkrati velja ponovno povabiti k druženju z nami in zelišči tudi v novem šolskem letu.

✉ Marta Čuk

Prostovoljno gasilsko društvo (PGD) Unec skupaj z društvom Vesele nogice ponovno pričenja z akcijo zbiranja plastičnih zamaškov. Vabimo vas, da zamaške, ki jih ne potrebujete, prinesete h gasilnemu domu na Uncu, kjer je pod nadstreškom pripravljena posoda za odlaganje. Če razpolagate z večjo količino zamaškov, pa jih v vrečah pustite zraven posode. Koordinatorica akcije je Helena Šlajnar (telefonska številka: 041 717 030).

Brin Soko iz Grahovega je skupaj z **Nejcem Paradižem, Timom Špenkom, Blažko Mihelak in Petrom Savnikom** svoje moči združil v okviru inovativnega promoviranja kave oziroma kavarn na družabnih omrežjih s pomočjo nove aplikacije za mobilne telefone Thrill Cafe. Komaj polnoletni mladi podjetniki so se za financiranje projekta dogovorili tudi s tujimi vlagatelji.

✉ svetkapitala.delo.si

Zahvala, ki so jo ob žegnanjski maši na Dolenjem Jezeru v cerkvi sv. Petra izrekli vaščani župniku **mag. Jožefu Krncu**, pove vse ... Besedam zahvale se pridružujemo tudi ostali župljani župnije Cerknica:

»Ob koncu današnje svete maše bi se radi zahvalili našemu dozdajšnjemu župniku mag. Jožefu Krncu, ki odhaja službovat drugam, za vse, kar je dobrega storil za našo župnijo, še posebej za mlade, ki so ga vzljubili in res vzeli za svojega, saj se jih je ves čas trudil vzgajati v dobre kristjane. Vsem skupaj je dajal zgled tudi kot dober gospodar, saj je skupaj z župljani opravil številne prenove tako farne cerkve kot podružničnih cerkva ter drugih objektov. Skupaj s Knjižnico Jožeta Udoviča Cerknica je izpeljal v državnem merilu enkratni projekt urejanja župnijskega arhiva, s katerim je pisno dediščino ohranil za prihodnje rodove.

Za svoje vsestransko delovanje je prejel taborsko priznanje Občine Cerknica, za nas pa je dragoceno predvsem zavedanje, da je velik človek in prijatelj, vedno nasmejan in pripravljen soljudem nameniti prijazen stisk roke in toplo besedo. A služba je pač služba in njegove dobrote bodo odslej deležni drugod. Jožef, radi te imamo in pogrešali te bomo. Ker imate tudi duhovniki sem ter tja kakšen prost dan, se pa le oglasi na pogovor ob kavici ali kozarčku. Vedno te bomo veseli. Pa srečno!«

Župljani župnije Cerknica

Tečajji za pse

✉ Sandra Zemljak 📷 arhiv društva

Ob ustanovitvi Športno-kinološkega društva Cerkniške šapke smo imeli cilja, da v lokalnem območju zagotovimo urejeno vadbišče za srečevanje skrbnikov psov in izobražujemo na področju kinologije. Konec leta bo društvo praznovalo drugo obletnico. V mesecu septembru pričnemo z novim semestrom tečajev, na katere se že lahko prijavite. Mladičke lahko najprej vpišete v tečaj male šole, nadaljujete pa s treningi zabavne poslušnosti. Za tiste aktivnejše pa priporočamo trening z ovirami – uvajanje v agility. **Nina** tako deli izkušnjo: »S Kimom sva hodila v malo šolo, kjer sva spoznala ogromno psov in lastnikov. Začetni dnevi so bili naporni, vendar so nama napotki zelo pomagali. Psi so se umirili in začetna socializacija je bila več kot odlična. Vsekakor se bova udeležila tudi nadaljnjih tečajev.«

»**Matevž** je tečaj obiskoval s psičko Teno. »Prijavil sem se, ker se zavedam pomembnosti dobrih mentorjev pri nabiranju znanj. Nisem bil razočaran, saj ima **Branka** dolgoletne izkušnje na področju vzgoje psov ter njihovih lastnikov.« **Vesna** in Bono tečaj obiskujeta že leto in pol, mentorica **Sandra** pa ju uči osnov agilityja. »Z Bonom komaj čakava tisto urico v tednu, ko se znoriva in uživava v medsebojnem sodelovanju,« pravi Vesna. Informacije najdete na spletni strani www.cerkniske-sapke.si. ■

Praznik slovenske folklorne v Beltincih

✉ Vida Žlogar 📷 Boštjan Rous

49. Mednarodni folklorni festival v Beltincih se je 21. julija zaključil s Praznikom slovenske folklorne, srečanjem odraslih folklornih skupin, ki ga pripravlja Javni sklad RS za kulturne dejavnosti (JSKD). Dogajanje se je začelo s svečano povorko na prireditveni prostor. Nato so sledili nastopi sedmih izbranih folklornih skupin. Poleg domačinov, Folklorne skupine (FS) Kulturno-umetniškega društva (KUD) Beltinci, so na odru zaplesali še FS Rožmarin Vnanje Gorice, FS Kulturnega društva (KD) Rak Rakek, FS Bela krizantema KUD Študent Maribor, FS Leščeček KD Slavka Osterc, FS COF Klub optimističnih folklornikov in Akademska FS Ozara Kranj. Zbrane so nagovorili župan občine Beltinci **Marko Virag**, slavist

Hotimir Tivadar in predsednik KUD Beltinci **Boštjan Rous**. FS KUD Beltinci je zaplesala odrsko postavitev Fašenk in Lenka, FS Rožmarin Vnanje Gorice je predstavila Povest o tkanju platna v pesmi, plesu in besedi, FS KD Rak Rakek je prikazala Starega moža. Koreografijo v Hedžekovi dvorani je prikazala FS Leščeček, FS COF Klub optimističnih folklornikov je zaplesala Plese ob Kolpi, FS Bela krizantema postavitev Furlanski plesi in AFS Ozare ples Cesar na obisku. Na koncu so vse nastopajoče skupine dobile priznanje in skupaj zaplesale prekmurski ples, ki jih ga je naučil **prof. Mirko Ramovš**. ■

Obnova križevega pota

✉ Sandi Osojnik 📷 Ljubo Vukelič

Župnija Grahovo je obnovila 300 let star križev pot iz cerkve sv. Štefana v Podšteberku. Bil je dotrajan in delno zelo uničen, zato je bila obnova nujna. Platna so bila podložena z novimi platni, okvirji na novo izdelani in napisi na novo osveženi. Obnova ene postaje je stala približno 400 evrov. Trenutno je obnovljen križev pot na ogled v grahovski župnijski cerkvi. Štirinajst postaj križevega pota išče tudi štirinajst zlatih dobrotnikov. Če bi kdo želel darovati in postati zlati dobrotnik, je zelo dobrodošel. V krog dobrotnikov vabim tudi podjetnike in obrtnike. Imena darovalcev bodo zapisana pri sv. Štefanu na Lipsenju, pa tudi v njegovi priprošnji iz nebes, saj dobrotnike vedno znova v molitvi priporočamo našim zavetnikom. Že naši predniki so z gradnjami cerkva, postavljanjem oltarjev, kipov, križev in križevih potov izražali vero in pripadnost Bogu, ki ju prav tako izražamo z obnovo in vzdrževanjem. V Svetem pismu beremo, da veselega darovalca Bog ljubi in blagoslavlja. V imenu župnije se zahvaljujem vsem, ki vsa leta pomagata pri župnijskem delu in darujete po svojih močeh. Čeprav je Grahovo majhna župnija, smo v zadnjih letih uspeli narediti prave male čudeže. In verjamem, da nam bo uspelo še to. ■

Rakovški folklorniki plesali v Riminiju

☞ Vida Žlogar ☞ Teja Gorjanc

Od 1. do 4. julija so se člani Folklorne skupine Kulturnega društva Rak Rakek udeležili Mednarodnega folklornega festivala v Riminiju v Italiji, na katerem je sodelovalo 24 folklornih skupin iz dvanajstih držav. 2. julija so se vse folklorne skupine zbrale na prizorišču, v kraju Cesenatico v bližini Riminija. Formirale so povorko, sprevod pa je potekal ob kanalih in prek mostičkov, ob razstavljenih eksponatih jadrnic. Množica obiskovalcev je bila navdušena nad raznolikostjo kostumov. Festival je bil razdeljen na dva dela – v prvem delu so nastopale otroške, v drugem pa odrasle folklorne skupine. Gledalci so zainteresirano spremljali nastope folklornih skupin in jih nagrajevali z bučnimi aplavzi. Prosti čas smo člani rakovških folklornikov izkoristili za kopanje na čudoviti peščeni plaži v Riminiju. Obiskali smo tudi San Marino, kjer smo si ogledali čudovito staro mestno utrdbo. ■

Potepanja po Strunjanu in Piranu

☞ ☞ Anja Purkart

S stanovalci Deos, Centra starejših Cerknica smo se tudi letos odpravili na morje. Naša morska dogodivščina se je začela v Strunjanu. Najprej smo odšli na riviero, nato pa na kavico v kavarno ob morju. Ko smo pokofetkali, smo hitro skočili v kopalke in šli do morja preverit, če še znamo plavati. In smo zaplavali kot ribice, seveda z manjšo pomočjo naših animatork. Po kopanju in sončenju je bil čas za kosilo, krajši počitek in sprehod ob obali. Ker pa je na morju nepogrešljiv tudi sladoled, smo se odločili, da si ga bomo privoščili v prelepem Piranu. Brezplačni avtobus nas je pripeljal do Tartinijevega trga. Pred sladkanjem s sladoledom smo naredili še krajši krog po mestu. Domov smo se vračali v poznih urah, vendar polni dobre volje in energije, s katero nas je napolnilo morje. ■

Lesene konstrukcije
3D izris načrta
CNC razrez lesa

Nadstreški
Lesene terase in fasade
Krovstvo, kleparstvo in tesarstvo

Ravne in zelene strehe
Hidroizolacije

MGing d.o.o.
podružnica Notranjska

041 900 797
info@mging.si
www.mging.si

POMOČ NA DOMU

Sem Tjaša, po poklicu zdravstveni tehnik z bogatimi izkušnjami na področju zdravstvene nege. Nudim pomoč starejšim osebam na območju Notranjsko-primorske regije, ki zaradi različnih vzrokov ne morejo več poskrbeti za vsakodnevna opravila. Pomoč izvajam na domu varovanja.

ZA VSA VPRAŠANJA SEM VAM NA VOLJO.

GSM: 031 478 229
E-MAIL: tjasapomocnadomu@gmail.com

TP, pomoč na domu, Tjaša Mele Intihar s.p.

Vzpon na Visoki Kanin

✍ Miro Mlinar 📷 Neva Jezernik

Avgust planinci štejejo za vrhunec planinskih aktivnosti, predvsem ko gre za visokogorje. Tako smo se 18. avgusta odpravili na Visoki Kanin (2587 m). Pripeljali smo se do spodnje kabinske postaje v Bovcu, kupili vozovnice, uredili opremo in se pripeljali na zadnjo gondolsko postajo. Ta se nahaja pod markantnim Prestreljenikom (2499 m). Sledil je lažji del poti po trasi smučišča in pobočjih melišča. Prvi preizkus prostega plezanja je bil že na prehodu na še daljše melišče čez Dolge pode, ki so ogromen naravni amfiteater. Nadaljevanje poti je bilo zahtevnejše, saj je pot razgibana in po izpostavljenem grebenu na nekaterih odsekih opremljena z varovali, največ pa je prostega plezanja. Na doseženem grebenu pa so nagrada nepozabni razgledi na Montaž, Viš, naše Julijce ter daleč na avstrijske gore.

Na osvojenem vrhu ni bilo veliko časa za odmor, saj so se iz doline čez Kaninske pode dvigovali megleni oblaki. Sestopili smo po poti vzpona v sončnem vremenu in srečanju množice planincev, a le do Prestreljeniškega okna, kjer se začne prečenje po novi »družinski ferati«. To je ferata za začetnike. Uporabili smo varnostni pas in samovarovalni komplet in se učili tehnike pripenjanja na jeklenico oziroma vdeleno varovalo. Izlet smo zaključili na pobočjih Prestreljenika in pravočasno sestopili do kabinske postaje D ter se odpeljali v dolino. ■

Izlet na Vršič

✍ Boža Vesel 📷 Tomaž Čuček

Članice in člani Društva upokojencev Rakek smo se odpeljali na Vršič, najvišji slovenski gorski cestni prelaz. Pred začetkom prvih zavojev ceste na Vršič smo naredili krajši postanek v Kranjski Gori pri dvoje medsebojno povezanih umetnih jezerih ob sotočju potokov Velike in Male Pišnice. Pot smo nadaljevali po čudoviti razgledni vršički cesti in si ogledali Rusko kapelico. Na vrhu Vršiča smo naredili daljši postanek, se sprehodili do Poštarskega doma, se nadihali svežega gorskega zraka in se okrepcali. Spustili smo se na drugo stran prelaza v dolino Trente. V Trentarskem muzeju so nam predstavili Triglavski narodni park ter bogato dediščino dolin Trente in Soče. Z mostu tik pred začetkom doline Lepena smo občudovali smaragdno barvo Soče. V bližini Bovca smo si ogledali muzej na prostem Ravelnik. Pot je speljana skozi gozd in povezuje obnovljene strelske in povezovalne jarke, bunkerje, kaverne, mitralješka gnezda in rekonstrukcije barak. Pot smo nadaljevali proti Novi Gorici in zadnji postanek naredili v Solkanu na spodnji postaji gondole, ki je nekoč vozila na Sveto goro. Od tu je lep pogled na Sveto goro, Sabotin, Sočo in na najiminentnejši kamniti železniški most z največjim lokom iz obdelanega kamna na svetu. ■

Izvir Kolpe

✍ 📷 Štefka Šebalj Mikše

Poletna planinska sezona je pretežno namenjena visokogorju, cerkniški planinci pa smo se podali k izviru mejne reke Kolpe, na Hrvaško. S pohodom smo pričeli v vasi Hrvatsko, kjer se zlivata Čabranka in Kolpa. Jutro je bilo sveže, nad žuborečo Kolpo je nastajala meglica, sem in tja se je iz vode košatila vrba. Morda se hrib Dimovac na nasprotni strani struge tako imenuje prav zaradi meglice. Po levi strani toka reke nas je pot k izviru vodila do zaselka Kupari. V bližnjem izviru smo lahko okušali zdravilno vodo. Prečili smo pritok Kolpe, ob katerem je nekoč stal mlin. V zadnjem delu zaselka smo si ogledali Rodno kučo rijeke Kupe. Bližnja struga pritoka Sušica je bila sedaj res sušica, brez kapljice vode. Čez Kolpo smo korakali po visečem mostu, stezica k njenemu izviru pod Zajčjim vrhom je postajala vse ožja in bolj kamnita. Sledila sta strm vzpon in spust po stopnicah in pred nami se je razlivala zelena Kolpa. K izhodišču smo se vračali po isti poti. V bližnjem Zamostu smo pogledali še v skoraj presahli prvi izvir Gerovčice, ki prihaja na dan pod previsno skalo Svete gore in se izteka v Čabranko. Kako se pripravljajo zdravilne čaje in tinkture, smo domov grede izvedeli v Čabru, saj smo z zanimanjem prisluhnili zeliščarju in poskusili njegove pripravke. ■

Porezen (1630 m)

☞ Miro Mlinar ☞ Vlasta Krajc

Letni program nas zavezuje k organizaciji in izvedbi planinskih izletov, realizacija pa je odvisna od več faktorjev: prvi in najpomembnejši je varnost, nadalje vremenski pogoji in tretji psihofizična sposobnost udeležencev in zmogljivost premagovanja tehnično zahtevnih odsekov ali dolžine poti. Vse to mora vodnik upoštevati pri načrtovanju poti. Izlet na Porezen (1630 m) smo morali iz maja prestaviti v junij. Ob ugodnem vremenu smo izlet začeli iz Davče. Pot je potekala po razglednih travnikih, osrednji del pa po gozdu v prijetni senci. Zadnji del poti do Doma na Poreznu pa spet po odprtem terenu. Nagrada za prehojeno pot so bili čudoviti razgledi. Na vrhu Porezna smo se ustavili in fotografirali pri spomeniku 21 padlim izdanim partizanom. Sestopili smo nekoliko krožno in si ogledali še Davške slapove. ■

Bavški grintavec (2347 m)

☞ Miro Mlinar ☞ Zoran Vidrih

21. julija smo realizirali vzpon na Bavški Grintavec. Za to zahtevno goro smo izbrali tehnično lahko pot; za druge smeri bi potrebovali več tehnične opreme, vzpona pa bi se lahko udeležilo manj udeležencev. Z manjšim avtobusom smo se pripeljali v kraj Soča in pri smerni tabli za Bavški Grintavec začeli vzpon. Pot se začne že takoj postopoma vzpenjati in pri planini Lemovje smo že bili na višini 850 m. Od tukaj so daljša prečenja z vzponi vse do Planine nad Sočo. Sledil je vzpon po travnatih pobočjih, občasno tudi čez gozd in ruševje. V zadnjem delu pa smo se srečali z melišči in možnostjo krušljivega kamenja. Po slabih šestih urah smo bili na vrhu in doživeli krasne razglede, čeprav so se pred tem nabirali manjši oblaki. Vrnitev je potekala po poti pristopa, čisto na koncu nas je presenetilo nekaj kapelj dežja. Turo nam je uspelo zaključiti v desetih urah. ■

- več kot **200 tv programov** v osnovni tv shemi
- časovni zamik za 14 dni za vse naročnike
(smart tv kateri podpira HbbTv 5.1)
- **hitrosti interneta na optičnem in koaksialnem omrežju do 500 Mb/s**
- ugodna **mobilna telefonija** (že od 4,5 eur/mesec)
- možnost nakupa tv aparatov, tablic, računalnikov, telefonov... na do 24 obrokov
- vse storitve na eni položnici ali e - računu

Zaključili smo z izgradnjo **optičnega omrežja** v blokovskih naseljih
Cesta na Jezero, Ulica za Mlinom, ind. cona Podskrajnik 1, Podskrajnik 2.

Zanesljiva izbira, hiter in zanesljiv servis!

SANMIX

info: 01/7096-710 info@sanmix.si www.sanmix.si

Brestova ulica 6,
1380 Cerknica

že 25 let!

Avtorica: **Maruša Mele Pavlin** Fotograf: **Ljubo Vukelič**

Zala

Zala opravičuje svoje ime. Z 842 metri nadmorske višine nudi osupljiv razgled, celo spogledovanje s Slivnico tam v daljavi. Ko so okoli nje še letale čaravnice, je bil spust v globine soteske pod vasjo najverjetneje podoben prehodu v Dantejev pekel. Danes, ko iščemo mir in tišino, pa se iz Zale spustimo v raj.

Tudi razumevanje imena vasi se je v stoletjih spremenilo. Po jezikoslovcu Francetu Bezlaju je Zala eno tistih krajevnih imen, iz katerih razberemo verovanje v nadnaravne sile. Izvira iz besede zel, kar je našim prednikom pomenilo hudoben, zloben. Danes prijazna Zala je malodane na koncu sveta le za tiste, ki nikoli ne obujejo pohodniških čevljev, ljubiteljem neokrnjene narave in pohodništva pa predstavlja izhodišče za spust v sotesko Zale in lške. Med prepadnimi stenami, brzicami, slapovi s kristalno čisto hladno vodo poleti najdejo dovolj hladu. Za botanike je soteska zanimiva že prej. Spomladi v njej zacveti endemiti kranjski jeglič, alpski pridih pa ji daje tudi več rastlin, ki jih sicer najdemo le v visokogorju. Komur »sapa ne da«, pa se lahko ustavi že prej, pri slikovitem slapu Kotel. V preteklosti je voda v soteski Zale gonila mline in žage. Opuščene je že zdavnaj odnesla s seboj, danes pa odnaša smeti. Vse preveč pohodnikov je takšnih, ki se v sotesko spustijo natovorjeni z jedačo in pijačo, zadovoljno utrujeni in polnih trebuhov pa se novim zmagam naproti vračajo brez embalaže. Ni težko razumeti zagat vaščanov okoli »razvitosti« turizma. Bi morali Zala bolj izkoristiti ali je prav zaradi onesnaževanja bolje, da ostaja skrita? Vedo, da odrasle težko naučiš manir, zato so se v krajevni skupnosti domenili, da bodo raje postavili zabojnike za odpadke. Sami imajo v soteski enkrat letno piknik, kot se šika, in seveda za seboj spravijo. Otroci pa tudi sicer poleti radi poskačejo v mrzlo vodo. Na otroško razigranost v osvežujoči vodi imajo lastne lepe spomine tudi tisti, ki so se jim v lase že vtkale srebrne nitke.

Da je lega Zale izjemno zanimiva, govori že dejstvo, da jo zaobjemata evropski pešpoti E-6 in E-7.

Razkošje čiste vode

Odgovor na vprašanje, koliko prebivalcev ima Zala, je odvisen, kdaj ga zastavite. V soboto in nedeljo boste dobili odgovor štirinajst, čez teden pa osem. No, med tistimi štirinajstimi je na srečo tudi pet otrok. »Prej je bilo tukaj dosti otrok, v eni hiši kar enajst,« se spominja **Amalija Razpet**. Odgovor na drugo vprašanje, kako živahno je v vasi, pa je odvisen od števila avtomobilov pred hišo naše gostiteljice **Milke Peček**. Družabna gospa ima takoj za vrati štedilnik za kuhanje kave. Radi verjamemo, da se – v hiši odprtih vrat – redko ohladi. Če drugega ni okoli, pa se pri njej ustavi hči **Jana Intihar**, ki je poročena v sosednjem Osredku, ali kateri izmed vnukov, čez vikend pa obvezno še sin **Beno** z družino. Na dan našega obiska so ji družbo delali teta Amalija Razpet, ki se je v Zalo pred desetletji preselila z bližnjega Čohovega, hči Jana ter vnuki **Florjan**, **Janoš** in **Laura**, ki živi v Logatcu. Milka Peček je odraščala v Ravnah pri Svetem Vidu in si dom ustvarila v Cerknici. Ker sta si pred osemnajstimi leti z žal že pokojnim možem dom ustvarila na mestu domačije njene stare mame, Zala pozna kot svoj žep. Spominja se, da so imeli v vasi dva vodnjaka, enega celo pri njih. Ta je presahnil, drugi pa je zasut. Tudi v bližnji studenec so hodili po vodo, izvirov okoli vasi ne manjka. Še več. »Pri nas od vsepovsod teče voda in iz vsakega izvira jo še lahko pijemo.« Ve pokazati, kje sta stali pogoreli domačiji, o katerih ni več sledu, in veliko bi lahko povedala o obrteh, s katerimi so v preteklosti zaslužili nekaj dodatnega denarja za osnovne življenjske dobrine. Sama še zna izdelovati zobotrebce. Včasih so jih nosili prodajat v Rob. Milkini, do božiča jih bo iz letos

Milka Peček in njena teta Amalija Razpet živita v Zali. Milkina vnučinja Laura Jeraj se je v vasico pripeljala iz Logatca, njena brata Janoš Jeraj in Florjan Intihar pa do babice nimata daleč, saj z mamo, Milkino hčerko, Jano Intihar, ki pestuje psičko Neli, živita v sosednjem Osredku.

narezane leske nastalo okoli sedem tisoč, pa bodo odšli k njenim prijateljem. Bolj kot Rob sta Zalcem danes na dosegu roke Cerknica in Ljubljana. Zelo so se razveselili asfalta od Svetega Vida do Župenega, kar jim je glavno mesto še približalo. V preteklosti so bili precej povezani tudi z Rakitno. Spomini so ostali. V družbi, ki se je naveličala celo mleka in medu, so skoraj nedoumljivi. Se spomnite Bevkove Pestrne? V Zali lahko še spoznate takšno deklico. Ko je Amalija Razpet štela dvanajst let, je odšla služiti na večjo kmetijo v Rakitno. Neizmerno veselje je naredila sestram in mami, ko je kakšen dan čez graben, gozd in košenine prišla domov s priboljškom – litrom mleka!

Za ljudi, ki cenijo svobodo

Leta so spremenila okus in priboljške, ki so jih dolgo kupovali v trgovini pri Svetem Vidu. Odkar tam ni več trgovine, se razveselijo potujočih pekarnic in trgovine. Po svežem kruhu in pecivu v Zali zadiši trikrat na teden, dvakrat pa lahko nakupijo osnovne življenjske potrebščine. Vaščane, gotovo ne samo iz Zale, jezi, ker zadružni dom pri Svetem Vidu propada, za njegovo gradnjo pa so ljudje dali celo svoj les. Razen šolskega drugih avtobusov v dolino ni več, zato bodo starejšim brezplačni prevozi v okviru projekta Sopotniki prišli še kako prav. Le še malo Zale mora preteči, da se navadijo nanje. Prostovoljci, ki vozijo starejše, bodo v Zalo pripeljali po lepi asfaltni cesti. Asfaltirali so jo v času župana **Valentina Scheina**. »Tako se je zavzel za Hribe, da ne vem, če ga bo tukaj kdo pozabil,« meni gospa Peček. Takrat so tudi prestavili cesto na rob vasi. Težko zapišemo, da je zaobšla center, saj v Zali naštejemo štiri hiše in vikend. Avto je nuja in ne razkošje, ugotavljajo. Tako kot po drugih vidovskih vaseh se tudi njim toži za podjetji, ki so propadla dolvodno ob Cerkniščici. »Ni služb in ko gredo mladi v mesto, jih ni več nazaj,« ugotavljajo. Njihovi ugotovitvi, da se Hribi praznijo, potrjuje že samo podatek, da je konec 19. stoletja v devetih hišah v Zali živelo 23 ljudi. So pa tudi izjeme. »Ne bi šla živeti v mesto, niti v Cerknico ne več,« pravi Jana Intihar. »Svoboda in luksuz,« z dvema besedama opiše življenje »na koncu sveta«. Na delo se čez Rakitno odpelje v Podpeč. Zanj ni daleč. Do tja ima

Znanje koliko generacij je skritih v spretnih rokah Milke Peček? Njo so zobotrebce naučili izdelovati starši, ona pa svoja otroka.

26 km, do Cerknice bi jih prevozila 20. Dovolj energije ji ostane za delo na kmetiji – v Osredku, da ne bo pomote, saj v Zali živine ni več. Da se ne bi vse zaraslo, okoli Zale kosijo kmetje iz sosednjih vasi, česar so veseli, kosmatih sosedov iz gozda pa prav nič. »Z balkona kričim na medvede,« pravi Milka Peček in nadaljuje, da jo beseda sobivanje zelo jezi: »sobivam lahko, recimo, z vnuki, z zvermi pa ne!« Ni jim težko razumeti in sprejeti, da je gozd dom zveri, težko pa razumejo meščane, ki nočejo slišati, da jih je preveč. Čeprav si vaščani še vedno pridelajo kar nekaj zelenjave, v Zali kljub zavirljivi nadmorski višini paradižnik dozori brez težav, gozd vse bolj požira, kar so mu ljudje pred stoletji vzeli. Pri nekaterih hišah je še danes veliko gozda, pravzaprav vse več.

Iz gozda prišla, v gozd se vrača

Zgodovina vasi se je začela pisati leta 1260, ko je takratni oglejski patriarh Turjačanom podelil obsežno gozdno posest, kasnejše gospostvo Nadlišek. Posest je omejevala tudi rečica Zala. Še v zapisu v srednjeveški nemščini beremo o vodi, imenovani Zla. Plemiči iz Turjaka se za grozo ljudi niso menili in so tam začeli naseljevati svoje ljudi, ti so krčili gozdove in kultivirali zemljo. Zala naj bi dala tudi priimek Zalarjem, že v urbarju gospostva Nadlišek iz sredine 18. stoletja pa Zalarjev v vasi ni več. Hanže Tekavc, Andrej Tekavc, Štefan Štritof in Andrej Bregar so imeli skupaj zemlje za eno kmetijo, vsak jo je obdeloval četrt. V prvi polovici 19. stoletja pa so v Franciscejskem katastru popisali pet hiš. Na številki ena je domoval Jakob Jakopin, Andrej Tekavc je bil lastnik hiš s številkami dve in tri, na štirici je živel Janez Korošec in kdor je potrkal na vrata hiše številka pet, je tam dobil Martina Klančarja in njegovo družino.

Kultiviranost zemlje se danes šteje z drugačnim vatlom kot v času naštetih kmetov, ki so delali bolj za druge kot zase. Njive in travnike so nadomestili elektrika, voda, asfalt in kot zadnja pridobitev optično omrežje. Po novem zaklepajo hiše. Globalizacija je v podobi ilegalnih migrantov dosegla tudi malo Zalo.

Milki Peček družbo dela psička Dinga, ki nima nič proti Florjanovi prijaznosti.

Avtorica: **Ksenija Preželj**

Veteranke PGD Grahovo

Vedno, ko pomislimo na gasilsko društvo, imamo v mislih operativno enoto, torej tiste mlajše in usposobljene člane, ki ob vsakem času in priliki priskočijo na pomoč. Vendar društva glede na starost članov organizirajo še druge različne aktivnosti.

Tudi v Prostovoljnem gasilskem društvu (PGD) Grahovo deluje več sekcij. Najbolj so izpostavljene aktivnosti otrok in mladine, ki so pomembne za prihodnost društva. Manj je aktivnih članic, ker so v dobi, ko se intenzivneje posvečajo družini. Še najmanj pa so v delo gasilskih društev, z izjemo prizadevnih posameznikov, vključeni veteranke in veterani.

Ena najstarejših ekip

Ponosni smo, da je v PGD Grahovo od 237 članic in članov kar petina veterank in veteranov. Leta 2000 je takratni poveljnik **Zdravko Novak**, nezadovoljen s tem, da v aktivnosti društva niso veteranke in veterani bolj vključeni, skupaj z ženo **Vero** želel privabiti tudi starejše. Povabil je vaščanke Grahovega, Bločic in Bloške Police, da se pridružijo tekmovalni skupini veterank, ki nekoliko pomlajena deluje in tekmuje še danes. Med ustanovnimi članicami so bile **Francka Žnidaršič, Majda Intihar, Majda Šega, Marija Čuk, Milena Vesel, Ksenija Preželj** in žal že pokojna **Milena Gornik**. Pozneje so se pridružile še **Marija Vesel, Eda Godeša, Majda Ule** in **Marija Žnidaršič**. Pet tekmovalk tekmuje vseh

Veteranke PGD Grahovo z mentorjem Zdravkom Novakom (© Mario Žnidaršič)

devetnajst let. Ob ustanovitvi ekipe so bile članice stare nekaj čez petdeset let in so bile še zaposlene. Danes so vse upokojene in je njihova povprečna starost 72 let. To pomeni, da so ena najstarejših tekmovalnih ekip v državi, na kar smo v društvu posebej ponosni.

Družbeno odgovorne gasilke in prijateljice

Mentor ekipe je vsa leta Zdravko Novak. Tekmovalke je poučil o pravilih, metodah, tehniki in protokolu gasilskih

tekmovanj. Ekipa se je vsa leta vestno pripravljala na tekmovanja, ki so potekala tako na Notranjskem kot tudi širše. Priprave vključujejo redne, tedenske treninge, predvsem pa je pomembna gojitev ekipnega duha za doseganje skupnega cilja. Včasih se je treba seznaniti tudi s kakšnimi novostmi. Glede na to, da so bile tekmovalke izbrane naključno, je velik uspeh, da vsa leta tako držijo skupaj. Dobro medsebojno komuniciranje in odkriti ter pravočasni razgovori o tekmovalnih uspehih oziroma zagatah so vedno predpogoj za uspešno ekipno delo. V teh letih so se med veterankami razvile tudi prijateljske vezi, ki jih nadgrajujejo enkrat mesečno na skupni kavi.

Članice ekipe veterank na vprašanje, kako jim je uspelo ekipo ohraniti devetnajst let, odgovarjajo, da se jim zdi to samoumevno, saj so k ekipi resno pristopile in se tako vedle ves ta čas. Opravile so vse obveznosti in nikoli ni bilo izpadov treningov, razen v redkih nujnih primerih. Prav vse so vključene še v različne aktivnosti, kot so organizacija Rdečega križa, pustno društvo, cerkveni zbor. To priča o tem, da so članice družbeno odgovorne in svoj čas namenjajo tudi dobrobiti lokalne skupnosti.

Gasilska tekmovanja bi lahko povezovala različne generacije, vendar so veterani na njih še vedno premalo zastopani. (© Ljubo Vukelič)

Tekmovanje in druženje

Prva leta je ekipa veterank PGD Grahovo tekmovala tudi na državnih prvenstvih, na katerih se je izkazala kot zelo natančna in hitra. Pravijo, da so danes še vedno natančne, a ne več tako hitre. Udeležujejo se samo tekmovanj na regijski ravni. Vsako leto se posebej veselijo tekmovanja v Logatcu, ki poteka v okviru Notranjskega pokala; tekmovanja članic v Lazah in tekmovanja za pokal Matevža Haceta. Poleg tega, da se izkažejo z znanjem in pripravljenostjo, pa jim veliko pomeni, da se srečajo in družijo z drugimi gasilkami. Seveda pa odgovorno razmišljajo tudi o novih članicah, ki bodo prinesle v ekipo novo energijo in razbremenile starejše.

Predsednica PGD Grahovo Mojca Intihar in mentor Zdravko Novak (© Ljubo Vukelič)

S svojim delom gasilke veteranke prispevajo k ugledu društva, ki je tudi zaradi njih prepoznavno v širši gasilski javnosti. Kamorkoli pridejo, so resnično dobrodošle. V teh letih so gostovale na mnogih tekmovanjih, kar je zahtevalo veliko usklajevanja z zasebnim življenjem in podpore domačih. Videle so nove kraje, spoznavale nove ljudi in tudi to je skromna nagrada za njihovo prostovoljno delo. Pomembna nagrada je bilo tudi leta 2017 prejeto priznanje Občine Cerknica.

Gasilstvo za aktivno starost

Spomniti se velja, kje so potekale vaje v prvih letih, ko je bil prostor pred starim gasilskim domom neprimeren. Vadilo se je po cestah v vasi, parkiriščih in se sproti usklajevalo tudi z drugimi ekipami, ki so se prav tako pripravljale na tekmovanja.

Nekaj časa so bile vaje kar na travniku, imenovanem »popotniki«. Seveda se je situacija zelo spremenila, ko so gasilci in vaščani pred enajstimi leti dobili nov gasilski dom, kjer je danes primeren prostor za vadbo. Sploh gradnja gasilskega doma, ki je trajala deset mesecev in pri kateri so sodelovali gasilci, vaščani in člani drugih društev, je kraj zelo povezala. V nadaljnjih letih je s pomočjo občine gasilsko društvo dobilo še novo gasilsko opremo in prepotrebna gasilska vozila. Veseli smo, da imamo danes vse pogoje za društveno delo. Nekdanja predsednika **Rajko Intihar** in **Bogdan Kočevar** sta ves čas dajala ekipi veterank vso podporo in omogočala pogoje za njihovo delo. Tudi aktualna predsednica **Mojca Intihar** jim nudi vso podporo.

za aktivno starost. Naša ekipa je zgled, kako lahko tudi v starosti še vedno sodeluješ, si opažen in upoštevan.

Zdravko Novak, bivši poveljnik PGD Grahovo, sedaj poveljnik Gasilske zveze Cerknica, dolgoletni mentor ekipe, se tako spominja začetkov ekipe veterank: »Vedno sem se trudil, da bi k delu gasilcev pripeljal čim več novih članov. Pogosto sem nagovarjal in vabil med gasilce šolarje, ki sem jih srečeval na raznih akcijah. V našem društvu je bilo posebej opazno pomanjkanje veterank. Kljub temu da na začetku nismo imeli dobrih pogojev za vadbo, sem se odločil, da organiziram tekmovalno ekipo. Šel sem v akcijo in uspelo je. Lahko rečem, da sem z njihovim delom zadovoljen in vesel, da so uspele, tudi z mojo pomočjo.

Veteranke na podelitvi občinskega priznanja leta 2017 (© Ljubo Vukelič)

Veteranke se poleg tekmovanj vsa leta vključujejo v vse aktivnosti društva: sodelujejo v različnih organih društva in komisijah v občinskem in regijskem merilu.

Zadnji kongres Gasilske zveze Slovenije je zelo odločno izpostavil odgovornost gasilskih društev za delo z veterankami in veterani. Prav gasilska tekmovanja so ena od aktivnosti, ki bi lahko povezovala različne generacije, vendar so veterani in veteranke na njih še vedno premalo zastopani. Je pa res, da je na gasilskih tekmovanjih že opaziti nove ekipe starejših gasilk in gasilcev, kar pozdravljajo tudi v ekipi veterank PGD Grahovo. Še bolje bi bilo, če bi veteranke in veterani sprejeli tekmovanja kot podaljšanje aktivnega udejstvovanja tako v društvu kot tudi širše. S tem širijo svoj krog poznanstev in poskrbijo

Mojca Intihar, predsednica PGD Grahovo, pa pravi tako: »Upajmo, da bomo vsi nekoč postali veterani in bomo še vedno radi prišli v gasilski dom, kjer bodo cenili naše znanje, naše delo, nas spoštovali in s tem spoštovali vso dolgo zgodovino našega društva. S pomočjo komisije za veterane skušamo v PGD Grahovo prisluhniti njihovim željam in jim seveda tudi materialno omogočiti aktivno delo in druženje. Posebej smo ponosni na naše veteranke, ki so lahko vzor veteranom v drugih društvih. Z zagnanostjo, dobro voljo še vedno tekmujejo in nas zastopajo na vseh možnih področjih. Predvsem pa se družijo. Ponovno skušamo sestaviti tudi moško ekipo. V PGD Grahovo cenimo vse veterane, še posebej pa tiste, ki jih večkrat vidimo v gasilskem domu.«

Avtorica: **dr. Anja Bajda** Fotograf: **Ljubo Vukelič**

Jesenska uvertura v Kulturnem domu Cerknica

Poletje, ki ga v Kulturnem domu Cerknica posvečamo predvsem vzdrževalnim delom in planiranju prihodnjega dogajanja, je za nami. Zdaj že tradicionalni dogodek Kon'c avgusta je tudi tokrat minil v prijetnem in sproščenem vzdušju, v družbi odličnih umetnikov iz domačega in mednarodnega okolja.

Na ta dan smo pričeli tudi z vpisom abonmajev, Polhkovega za vedoželjno najmlajše občinstvo in Gledališkega za odraslo publiko. V knjižici, ki si jo lahko ogledate fizično (prejeli ste jo v poštni nabiralnik, najdete jo v knjižnici) ali na spletu ob obisku spletne strani www.kd-cerknica.si, najdete vse podrobnosti o predstavah in ceni abonmajev. K vpisu vas vabimo do konca septembra!

Sezona kulturnega dogajanja se je v lokalnem hramu kulture kljub dolgemu poletju tako vendarle že pričela. V soboto, 14. septembra, ob 10.00 v našo družbo vabimo najmlajše. **Zgodbe**, nabrane na obronkih gozdov, polne živali, čudežnih rastlin, razbojnikov in zakladov, bo pripovedovala Katja Preša z Vodnikove domačije.

V nedeljo, 15. septembra, pripravljamo **Dan za kino!** Ob 18.00 bomo prikazali mladinski film **100 kilogramov do zvezd** o deklici, ki želi postati astronautka, vendar ne gre

vse zlahka, ob 20.00 pa velikokrat nagrajen danski psihološki triler **112**.

Do konca meseca pripravljamo še dva dogodka: v petek, 20. septembra, bodo v dvorani Kulturnega doma Cerknica ob 20.00 nastopili Matjaž Javšnik in skupina Orlek v koncertu komediji **Frpruh**, v soboto, 28. septembra, pa bomo predvajali film **Stoletje sanj** o slovenskem izumitelju Petru Florjančiču. Z nami se bo po projekciji pogovarjal tudi avtor filma, Ven Jemeršič. Veselimo se vašega obiska!

Iz Izole v Slovensko filharmonijo

Z zaključnim koncertom v Slovenski filharmoniji v Ljubljani so se 24. avgusta razšle poti 110 mladih slovenskih godbenic in godbenikov, ki so svoje glasbeno znanje bogatili na 39. poletnem taboru Musica creativa. Tabor, ki ga organizirata Zveza slovenskih godb in Javni sklad za kulturne dejavnosti (JSKD), je tudi letos gostila Izola, kjer sta se oba orkestra, Mladinski pihalni orkester MC pod dirigentsko taktirko **Matjaža Medena** in Slovenski mladinski pihalni orkester, ki ga je vodil **Gašper Salobir**, predstavila že dan pred zaključnim koncertom. Po Manziolijevem trgu in filharmoniji so odmevale že znane skladbe Levji kralj, Verdijeva Moč usode in Avsenikove Lepe ste ve Karavanke, prvič pa smo prisluhnili izvedbam skladb Tomaža Habeta Pod vrhovi in Tri prekmurske narodne, kjer se je orkestru pridružila sopranistka **Nataša Zupan**, **Tilen Slakan** je na koncertu prisluhnil praižvedbi svoje Rudarske fantazije za pihalni orkester. Vrhunska dirigenta in mentorji, med katerimi so cerkniško godbo zastopali **Ita Nagode** za saksofone, **Mitja Dragolič** za klarinete in **Vito Opeka** za tolkala, so skupaj z znanja željnimi glasbeniki pripravili teden, ki bo še dolgo odzvanjal v mislih godbenic **Eveline, Natali, Veronike, Vite** in **Zarje** ter godbenikov **Anžeta, Frančiška, Jureta, Juša, Lovra, Luke, Martina, Roka, Slavka** in **Vida**. Vidimo se na 40. Musici creativi. ■

✉ Vesna Telič Kovač @ Nina Salobir

Avtorica: **Fani Černigoj**

Bralna skupina za osebno rast in razvoj

V danih razmerah nenehnega razvoja življenje od nas zahteva znanje. Knjige za osebno rast nam lahko omogočajo posebno obliko samopomoči in spoznavanja samega sebe, kar je za nas življenjskega pomena.

Znanje je bistven predpogoj, da ob vse zahtevnejšem in hitrejšem načinu življenja postanemo in ostanemo zdravi, uspešni in zadovoljni sami s seboj in z ljudmi okoli nas.

Ko spoznavamo samega sebe in razumemo sebe, lažje razumemo drugega in zato lažje živimo. S prevzemanjem odgovornosti za svoje življenje postajajo naši cilji jasnejši. »Kraljestvo božje je v nas samih« je starodavna modrost in dragoceno spoznanje, ki je mnogim spremenilo življenje.

Pridružite se novi bralni skupini za osebno rast in razvoj! S pomočjo knjig s področja osebnostne in duhovne rasti bomo skupaj iskali rešitve in spoznanja zase in za svoje bližnje. Ob branju izbrane knjige bomo med seboj delili svoje poglede, svoja spoznanja, izkušnje in občutke. Ti nam bodo pomagali, da bomo spodbudna sporočila knjige lažje prenašali v življenje in s tem izboljšali odnos do sebe in drugih. Le skupaj smo lahko modrejši, močnejši in pri svojih pozitivnih namerah zato tudi učinkovitejši.

Sproti se bomo seznanjali z izborom knjig za osebno rast, ki so številnim spremenile življenje.

V Knjižnici Jožeta Udoviča Cerknica se bomo srečevali vsak tretji petek v mesecu ob 17.00. Prvo srečanje bomo imeli v petek, 20. septembra 2019, ob 17.00. Na njem bo sodeloval tudi **Brane Knehtl**, ki v knjigi Sporočilo prijateljem opisuje svojo življenjsko pot od uspešnega menedžerja v multinacionalnem podjetju do rakavega bolnika na Onkološkem inštitutu in nazaj.

Obisk je brezplačen. Prijave zbira na telefonskih številkah 041 288 003 (**Fani Černigoj**, vodja skupine) in 01 7091 078 (Knjižnica Jožeta Udoviča Cerknica).

Veselimo se srečanja z vami, zato vljudno vabljeni!

Do 7. oktobra

Sanja Habjanič – Sankasu

Razstava kvačkanih izdelkov in igrač za otroke

🕒 V času urnika knjižnice

📍 Knjižnica Rakek

🏠 KJUC

Ponedeljek, 23. september,

torek, 24. september

Pravljlična urica z ustvarjalno delavnico

🕒 Za otroke od četrtega leta dalje

🕒 17.00

📍 Knjižnica Rakek

🏠 KJUC

URESNICI IDEJE CENEJE!

MEGADOM JE VAŠA TRGOVINA Z GRADBENIM MATERIALOM, METALURGIJO, INŠTALACIJAMI IN KOPALNICAMI, ORODJEM, VIJAKI IN OKOVJEM, BARVAMI IN LAKI, BELO TEHNIKO IN MALIMI GOSPODINJSKIMI APARATI, ZABAVNO ELEKTRONIKO, POHIŠTVOM **lesnina xxxl** TER VSEM ZA DOM, VRT IN KMETIJSTVO.

<p>PRENOSNI RAČUNALNIK MANTA MLA141 LiteBook 14.1" (diagonala 35,8 cm), Full HD, 2GB, 12GB SSD, WiFi, Windows 10, ureben ali bfil</p> <p style="text-align: right; font-size: 1.2em;">159⁹⁷ €</p>	<p>PISARNIŠKI STOLI RAZLIČNI MODELI</p> <p style="text-align: center; font-size: 1.2em;">že za 29⁹⁰ €</p>	<p>PISALNE MIZE RAZLIČNI MODELI</p> <p style="text-align: center; font-size: 1.2em;">že za 49⁹⁰ €</p>	<p>NAMIZNE SVETILKE, URE, BUDILKE</p> <p style="text-align: center; font-size: 1.2em; background-color: red; color: white; padding: 2px;">BOGATA IZBIRA</p>	
<p style="font-size: 2em; font-weight: bold; color: yellow;">GREMO V ŠOLO!</p> 		<p style="text-align: center; font-weight: bold;">MLADINSKE SOBE</p> <p style="text-align: center; font-weight: bold; background-color: red; color: white; padding: 5px;">RAZLIČNI PROIZVAJALCI BOGATA IZBIRA</p>		<p style="text-align: center; font-weight: bold;">SPALNI PROGRAM</p> <p>spalnice, postelje, vzmetnice, ležišča, letve, vzglavniki</p> <p style="text-align: center; font-weight: bold;">LEŽIŠČE 200 x 90 cm</p> <p style="text-align: center; font-size: 1.5em; font-weight: bold;">že za 79⁹⁰ €</p>

Akcija velja do 30. 9. 2019 oz. do odprodaje zalog. Popusti se obračunajo na blagajni. Cene so v EUR z DDV. Akcijske cene veljajo za takojšnje plačilo. Slike so simbolične. Pridržujemo si pravico do spremembe programa in cen. Za morebitne napake v tisku ne odgovarjamo.

MEGADOM PODSKRAJNIK - PODSKRAJNIK 102, 1380 CERKNICA - tel: 01/705 0705

ODPRTO: pon.-pet. 7:00-19:00, sob. 7:00-13:00 - www.megadom.si

KUPUJTE NA OBROKE

- SUMMIT LEASING -
- NLB - DINERS OBROKI -

Avtor: **Miha Jernejčič** Fotografije: **arhiv kluba**

Cerkniški karateisti

Karate klub Cerknica sta leta 1997 ustanovila brata Andrej in Saša Trontelj. Sama sta prej trenirala v Postojni, nato pa sta se odločila ta šport predstaviti tudi v domačem okolju. Klub je bil ves čas znan po poudarku na delu z mladimi, tej filozofiji pa sledi še danes.

»V zadnjih letih smo postali še bolj tekmovalno aktivni,« pravi **Matic Jadrič**, ki se je z očetom **Igorjem** v delovanje kluba vključil pred desetimi leti. Temu v prid govorijo tudi številne medalje, ki jih člani kluba dosegajo na različnih tekmovanjih, hkrati pa iz njihovih vrst prihaja tudi slovenski reprezentant **Maj Mihelič**. »Nastopil je tudi na balkanskem prvenstvu v Banja Luki, kjer je tekmovalo prek 1000 reprezentantov iz desetih držav. V svoji starostni kategoriji (do dvanajst let) je osvojil odlično sedmo mesto,« člana kluba pohvali Matic.

Klub šteje okrog 80 članov, večinoma osnovnošolskih otrok. Matic Jadrič poudari, da člani kluba redno dosegajo medalje na pokalnih tekmovanjih ter mednarodnih in državnih prvenstvih. Karate klub Cerknica v zadnjih letih organizira tudi svoja klubska tekmovanja. Prav tako pa iz njegovih vrst prihajajo tudi trije državni sodniki, ki redno

sodijo na državnih in vseh večjih tekmovanjih doma in v tujini.

In zakaj se otroci odločajo za trening karateja? »Nekaterim je zanimivo, ker je to borilni šport,« pravi Matic. Tako je veliko takih, ki sicer trenirajo kak drug šport, karate pa jim da veliko na področju motorike, gibanja in samozavesti, kar potem lahko s pridom izkoriščajo pri svojem primarnem športu. Hkrati je pri karateju veliko poudarka na redu, disciplini, spoštovanju, skratka na veščinah, ki so pomembne tudi v vsakdanjem življenju, ne le v športu. »Karate ni pretepaški šport, kot si to predstavljajo nekateri,« poudari sogovornik. Za športne borbe veljajo stroga pravila, ki do 18. leta starosti prepovedujejo kontakt v glavo. Športni karate pa je zaradi svojega razvoja postal zelo priljubljen tudi med ženskami, ki so v Karate klubu Cerknica prav tako dobro zastopane.

Karate kamp

Karate klub Cerknica je letos od 27. junija do 4. julija že šestič organiziral karate kamp, tokrat prvič v Savudriji. Pod strokovnim vodstvom mojstrov karateja **Andreja Trontlja** in **Igorja** in **Matica Jadriča** so se ga udeležili karateisti iz Cerknice, Loške doline, Nove vasi in Ilirske Bistrice. Otroci so na morju preživljali aktivne počitnice, saj so poleg jutranjih in večernih treningov karateja čas izkoristili še za plavanje, igranje košarke, nogometa in odbojke. Treningi karateja so bili prilagojeni vsem starostnim skupinam ter tekmovalcem. V zaključni predstavitvi so udeleženci prikazali novo pridobljeno znanje, potekali pa so tudi izpiti za višje pasove. V prvi polovici leta so se cerkniški karateisti udeležili enajstih tekmovanj ter osvojili skupno 44 medalj, izvedli pa smo tudi tri klubska tekmovanja. Predstavniki Karate kluba Cerknica bi se zahvalili vsem, ki so s svojim doprinosom poskrbeli, da so otroci preživeli zanimiv in športno obarvan teden na morju. Tako s treningi za obstoječe člane kot tudi z vpisi novih začnemo že v prvem tednu septembra. ■

Balinarski turnir Stari trg 2019

Mario Žnidaršič

Medobčinsko društvo invalidov (MDI) Cerknica-Loška dolina-Bloke je 27. julija v Starem trgu pri Ložu organiziralo meddruštveni, prijateljski balinarski turnir društev invalidov (DI). Turnir se je pričel kmalu po 8.00, udeležilo pa se ga je sedem ženskih in osem moških ekip. Ob pričetku turnirja je zbrane pozdravila predsednica MDI Cerknica-Loška dolina-Bloke **Olga Otoničar**. Dosežene so bile naslednje uvrstitve: pri ženskah 1. DI Ilirska Bistrica, 2. DI Postojna, 3. DI Koper, 4. DI Pivka, 5. MDI Loška dolina, 6. DI Logatec in 7. DI Vrhnika ter pri moških: 1. DI Logatec, 2. MDI Loška dolina, 3. DI Postojna, 4. DI Žiri, 5. DI Vrhnika, 6. DI Ilirska Bistrica, 7. DI Pivka in 8. DI Koper. Potekalo je tudi tekmovanje v bližanju. Najboljša bližarka je bila **Zdenka Tršar** iz DI Logatec, najboljši bližalec pa **Ivan Križman** iz DI Postojna. Prijetno druženje so zaključili s pogostitvijo povabljenih ekip ter podelitvijo pokalov in medalj, ki jih je podelil član društva in vodja tekmovanja **Darko Ožbolt**. ■

Balinarsko društvo Cerkniško jezero se je uvrstilo v drugo državno ligo zahod. Na balinišču v Cerknici se bodo v jesenskem delu igrale naslednje tekme:

- 14. september:** Cerkniško jezero – Pliskovica ob 16.00,
- 21. september:** Cerkniško jezero – Jadran Hrpelje Kozina ob 16.00,
- 29. september:** Cerkniško jezero – Katarina ob 10.00,
- 12. oktober:** Cerkniško jezero – Kolektor Idrija ob 16.00.

Osmi Jožkov tabor

Maruša Mele Pavlin

Klub vodnikov reševalnih psov Postojna je letos organiziral že osmi Jožkov tabor. Osemnajst udeležencev iz Slovenije in tujine se je v treh ekipah štiri dni urilo na petih deloviščih v regiji, tudi v opuščeni tovarni v Martinjaku. Izobraževanje je bilo namenjeno vodnikom, ki svoje pse usmerjajo v iskanje pogrešanih oseb. Na Jožkov tabor se radi vračajo tudi udeleženci iz tujine, zlasti s Hrvaške. Klub vodnikov reševalnih psov Postojna, ki ga vodi Martinjec **Mitja Jerič**, je šotorišče tudi letos postavil v bližini Selščka na Menišiji. Udeležencem sta se poleg gostoljubnosti in profesionalnosti kluba v spomin vtisnila tudi zaključni piknik in obisk Križne jame. Tabor je poimenovan po članu kluba, Cerkničanu **Jožetu Mekindi**. ■

Turistično društvo Cerkniško jezero vabi na

6. pohod od Šteberka do Karlovce

Cerkniško jezero, nedelja
8. september 2019

START:

- 21 KM** 9:00, Lipsenj, pod gradom Šteberk
- 8 KM** 11:00, Cerkniško jezero, Ribiški kot

Krajši pohod je primeren za družine z mlajšimi otroki, tudi vozički. Druženje bomo zaključili v prostorih društva Lovrenc. Za povratek na štartno mesto bo poskrbljeno z avtobusnim prevozom.

Ob poti postrežemo lokalne kulinarične dobrrote.

Brezplačna malica na cilju.

Informacije: TIC Cerknica
E-mail: tic@notranjski-park.si
Tel.: 01 709 36 36
www.notranjski-park.si

Povej naprej! Všečkaj nas na FB

www.cerknisko-jezero.si
info@cerknisko-jezero.si

NOTRANJSKI REGIJSKI PARK | OBČINA CERKNICA | TURISTIČNA ZVEZA SLOVENIJE | I FEEL SLOVENIA

Avtor: **Gregor Pokleka** Fotografije: **arhiv RKS OZ Cerknica-Loška dolina-Bloke**

Letovanje otrok na Krku

V organizaciji Rdečega križa Slovenije (RKS) – Območnega združenja (OZ) Cerknica-Loška dolina-Bloke smo v letošnjem juliju izpeljali tradicionalno desetdnevno zdravstveno letovanje otrok.

Letovanje je potekalo na hrvaškem otoku Krk, kjer je 62 otrok iz občin Cerknica, Loška dolina in Bloke v obdobju od 15. julija do 25. julija preživelo aktivne počitnice v družbi sovrstnikov. Letovanje za otroke, ki imajo zdravstvene težave, je tudi letos sofinanciral Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS).

V območnem združenju se zahvaljujemo vsem sofinancerjem, donatorjem, posameznikom in podjetjem Ebm-papst Slovenija, d. o. o., Mineralka, d. o. o., Kovinoplastika Lož, d. o. o., in Sanmix, d. o. o., za pomoč pri izvedbi tradicionalnega letovanja otrok. Ostale organizacije in podjetja pa ob tem vabimo, da postanete del naše tradicionalne zgodbe.

Posebna zahvala je namenjena tudi Občini Cerknica in Občini Bloke, ki sta financirali strošek letovanja, ki ga ne pokrije ZZZS.

Za otroke na letovanju je skrbela ekipa vaditeljic in vaditeljev, ki jo vsako leto obogatimo še s kakšnim novim članom oziroma članico. In kaj vse smo skupaj počeli?

Poleg vsakodnevnega kopanja in zabave v vodi smo veliko ustvarjali, izdelovali razglednice, risali, barvali, brali v bralnem kotičku, se pogovarjali, igrali družabne in športne igre. Organizirali smo večer, namenjen modi, ki smo ga poimenovali Modna kolonija, pa Zmenkarije Krk 2019, vodne igre, vožnjo z »banano«, vožnjo s kanuji, pohod v Malinsko, vožnjo s čolnom v Malinsko, med katero smo srečali celo delfine. Letovanje smo zaključili s tradicionalnimi morskimi porokami.

Veliko pozornost smo namenili ozaveščanju o pomenu znanja prve pomoči. Izvedli smo delavnico temeljnih postopkov oživljanja z uporabo defibratorja (AED) in kratko delavnico oskrbe ran in odrgnin.

V Rdečem križu Cerknica si na različne načine prizadevamo lajšati socialne in materialne stiske družin in posameznikov. Nudimo jim pomoč v obliki hrane in higienskih izdelkov. Poleg omenjene pomoči smo letos omogočili 17 otrokom in trem starejšim osebam brezplačno letovanje na morju v Mladinskem zdravilišču in letovišču Debeli rtič.

Avtorica: **Polona Klavžar** Fotograf: **Matej Kržič**

Doživljajska točka na Bloški Polici živi

Doživljajska točka na Bloški Polici je ena izmed štirih doživljajskih točk Notranjske, ki so bile v lanskem letu vzpostavljene v okviru Programa za razvoj podeželja. Organiziranih je bilo deset dogodkov s pestrimi vsebinami za vse generacije, ki so se dotikale tako kulturne dediščine kot varstva narave.

Društvo dolomitne lutke je na Bloški Polici organiziralo tri rokodelske delavnice. Pod mentorstvom **Bora Lebana** smo se na delavnici Lesena žlica seznanili s celotnim tradicionalnim postopkom izdelave lesene žlice. Spoznali smo tipe lesa, primerne za rezbarjenje, raziskovali barvitost in strukturo lesa ter primerno orodje za izdelavo žlice. Čeprav se nam je na začetku zdelo skoraj nemogoče, smo na koncu dneva domov odnesli po svojem navdihu oblikovano leseno žlico.

Na delavnici Obarjajmo volno z rastlinami, ki rastejo okrog naše hiše, nas je **Marko Cvetko** popeljal v svet naravnih barvil. Ugotovili smo, da je pravzaprav vsaka rastlina, ki jo najdemo na vrtu, primerna za barvanje volne; sveži cvetovi, posušeni deli ali korenine rastline. Spoznali smo, da je barva volne odvisna od mnogih dejavnikov: tipa rastline, njenega rastišča, vrste fiksatorja, posode za barvanje, časa namakanja in temperature vode. Ker je pri določenem koraku v postopku barvanja treba tudi malo počakati, smo se odpravili na krajši sprehod in si izmenjali izkušnje, povezane s postopkom filcanja.

S filcanjem ali mokrim polstenjem smo se srečali na tretji delavnici, G(o)lobina polstenja. Ko enkrat v roki držimo volno, težko pozabimo na srečanje z njo. Žene nas želja

po ponovnem stiku, dotiku, glajenju in gnetenju volnenih vlaken. Takšne so izkušnje udeleženk omenjene delavnice. S pomočjo rok, vode in mila smo oblikovali uporabne cvetlične lončke, posode za sadje, skodelice za sivkine dišeče vrečke. Vsak izdelek, polsten ali kvačkan, ima svojo dušo. V njem so ujeti trenutek časa, občutek, stik in pogovor s človekom, s katerim si delil trenutke ustvarjanja. Ta trenutek ostane večno vtisnjen v izdelku; zato globina polstenja.

Poudarek naših delavnic ni bilo le spoznavanje določenih pozabljenih in uporabnih znanj, ampak tudi želja po druženju in doživljanju. Tako približno, kot so to počeli naši predniki.

Spodbujanje aktivnosti mladih na področju dediščine

V Društvu dolomitne lutke smo v času poletnih počitnic pripravili in izvedli brezplačne aktivnosti. Udeleženci so spoznali in doživeli naravne vrednote, kulturno dediščino in kulturno krajino območja Upravne enote Cerknica. Aktivnosti so se udeležili otroci in mladi iz različnih krajev občine Cerknica in sosednjih občin. V vaseh smo raziskovali in spoznavali dediščino prednikov, ki so znali živeti z zemljo in naravo. Na krajših in daljših pohodih po kraških travnikih in gozdovih smo opazovali sledi živali. Začutili smo moč in energijo, ki jo oddajajo kamnine in rastline, predvsem mogočna stara drevesa. Obiskali smo nekaj manjših kraških jam, po katerih smo se pazljivo premikali, da ne bi motili njihovih prebivalcev, in občudovali lepote podzemlja. Potok Bloščica na Bloški planoti je bil za nas igrišče v naravi. Voda oz. življenje ob njej je nekaj posebnega, še posebej nam je ob njej in v njej prijetno v vročih poletnih dneh. ■

✍ Matej Kržič 📷 Polona Klavžar

Za varno pot v šolo!

Ob začetku vsakega šolskega leta je na cesti veliko razigranih otrok, ki še ne poznajo nevarnosti v prometu, zato je zagotavljanje varnosti otrok v prvih septembrskih dneh ena najpomembnejših nalog policije. Vozniki, poskrbimo, da bodo naši otroci na svoji šolski poti varni!

Na cestah veliko pogosteje kot med počitnicami srečujemo otroke, med njimi se jih mnogo poda v šolo prvič. Skrb za tiste, ki prvič stopajo na šolske poti in ne poznajo nevarnosti, s katerimi se lahko srečajo na šolski poti in v vsakdanjem prometu, je izredno pomembna. Ob tem pa seveda ne smemo pozabiti tudi na učence, ki se po počitnicah vračajo v šole in so še razigrani.

Otroci so kot prometni udeleženci nepredvidljivi, prometne predpise si razlagajo po svoje (predvsem prometne znake, ki obveščajo o varni hoji), poleg tega ne zmorejo pravilno oceniti hitrosti in oddaljenosti bližajočega se vozila. Za njihovo varnost moramo skrbeti predvsem drugi udeleženci v cestnem prometu.

Otroci in mladoletniki spadajo v tako imenovano skupino šibkejših prometnih udeležencev, saj se zelo redko pojavljajo kot povzročitelji prometnih nesreč.

Za večjo varnost otrok policisti svetujemo, da starši čim več časa namenijo prometnovarnostni vzgoji otrok in preverijo, ali njihovi otroci poznajo in razumejo nevarnosti, ki pretijo ne le na šolski poti, ampak tudi na sprehodu, kolesu ali v avtomobilu. Pri tem starši ne smejo pozabiti, da z lastnim ravnanjem dajejo zgled otrokom. Pri prevozu morajo otroke dosledno zavarovati z varnostnimi pasovi oziroma jih prevažati zavarovane v ustreznih sedežih.

Voznikom pa svetujemo, da so kot udeleženci v prometu na otroke in njihovo nepredvidljivost še posebej pozorni in prilagodijo način svoje vožnje. Previdnost še posebej velja v bližini vrtcev in šol ter krajev, kjer se morda otroci igrajo (npr. na ulicah, parkiriščih ...). V skladu z usmeritvami na področju zagotavljanja varnosti cestnega prometa policisti ob začetku vsakega šolskega leta izvajamo ustaljene aktivnosti v sodelovanju z različnimi društvi, organizacijami in prostovoljci.

Varno pot v šolo in iz nje vsem otrokom želijo policisti Policijske postaje Cerknica.

Člani Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu (SPV) v občini Cerknica so: **Miloš Pohole, Klemen Žagar, Karlo Šturm, Franci Lužar, Jernej Dolničar, Anita Šen, Špela Kočevar, Tomaž Zevnik, Tejo Rogelj, Matjaž Kandžič, Jože Grajš, Aleš Doles, Simon Drašler** in **Samo Mlinar**.

Člani Občinske volilne komisije (OVK): predsednik **Robert Urbas**, namestnik **Jure Švigelj**; članica **Sergeja Šega**, namestnik **Boštjan Udovič**; član **Boris Rupar**, namestnik **Miha Kržič**; član **Bojan Brenc**, namestnik **Franci Lužar**.

VPIS K CICIBANOVIM URICAM

Vrtec Martin Krpan Cerknica vabi **predšolske otroke, stare od 3 do 6 let, ki ne obiskujejo dnevnega programa vrtca**, k vpisu k **Cicibanovim uricam** za šolsko leto 2019/2020.

Vpis bo potekal **na sedežu Vrtca Martin Krpan Cerknica**, Cesta na Jezero 17, 1380 Cerknica (uprava vrtca).

Izpolnjene obrazce **Vloga za vpis otroka k Cicibanovim uricam**, ki jih dobite v upravi ali na spletni strani vrtca (www-vrtec.cerknica.si), v vrtec oddajte **najpozneje do petka, 20. 9. 2019**.

Dodatne informacije dobite osebno ali po telefonu (01) 7050 077 vsak delovni dan od 8. do 14. ure.

Avtorica: **Valerija Klemenc** Fotograf: **Ljubo Vukelič**

Druženja za premagovanje hude bolezni

Beseda rak že samo izrečena pomeni strah in trepet, za obolelega pa je to dejstvo, situacija, realnost, ki ji ni moč uiti, zbežati. Prizadene telo in dušo posameznika ter njegove najbližje.

Pri soočanju s težko življenjsko preizkušnjo je dobro vedeti, da v tem nisi osamljen. Marsikdo lahko iz tega pride kot zmagovalec, če ima dovolj močan motiv, pogum, upanje in veščine, kako to narediti.

Jeseni 2018 smo se prvič zbrali na predavanju Poskrbite za svoje zdravje – o raku dojk, na katerem nam je predsednica Združenja Europa Donna Slovenija **Tanja Španič** predstavila pomen zdravega načina življenja, rednega mesečnega samopregledovanja in preventivne presejalne programe Dora, Zora in Svit. Na predavanju smo prišli na idejo, da bi tudi v Cerknici organizirali redna druženja. Tako se od septembra 2018 zadnji petek v mesecu redno srečujemo v Večgeneracijskem družinskem centru Cerknica.

Druženje, izmenjava izkušenj, pogovor o bolezni, izkušnjah, bolečinah – vprašanj je ogromno, prav toliko pa tudi različnih izkušenj. Ko izveš za bolezen, se ti podre svet, pa vendar vsak posameznik doživlja bolezen drugače. Prve misli so v večini primerov smrt, minljivost in strah pred bolečino, neznanim. Soočanje z diagnozo poleg fizičnih sprememb prinese tudi spremembe v psihičnem stanju posameznika. Po šoku, ki pride z novico o diagnozi, sledi shema zdravljenja, čas, ko za trenutek pozabimo na negativne misli in se osredotočimo na potek zdravljenja. Tudi na srečanjih smo dobrodošla podpora, saj si delimo dragocene izkušnje. Je pa dejstvo, da v fazi intenzivnega zdravljenja bolniki nimajo časa ali volje za druženje.

In potem nastopi zatišje, obdobje po zaključenem zdravljenju. Zastavljamo si različna vprašanja: kako naprej, kako bo v službi, sem spremenil način življenja, katere so po bolezni moje prioritete ... Vsekakor je lažje podeliti izkušnjo z nekom, ki je to tudi sam doživel. Pomembno je, da si poiščemo sogovornika, ki mu lahko zaupamo, da lažje prebrodimo to obdobje. Življenje po diagnozi ni več enako kot življenje pred njo.

Mnoge potrebe po informacijah ter čustveni in socialni podpori uresničujemo tudi tako, da na naša druženja povabimo goste, ki nam osvetlijo določeno tematiko.

Druženja smo nadgradili tudi s telesno aktivnostjo, ki je zelo pomembna pri krepitvi imunske odpornosti in pozitivno vpliva na samopodobo. Vsako prvo soboto v mesecu se odpravimo na večerne pohode po Notranjski. Prehodili smo že tematsko pot Rakovega Škocjana, pešali od Dolenjega Jezera do Otoka in nazaj, se povzpeli na Križno goro in se sprehodili po Planinskem polju in Menišiji.

Za Notranjce že pregovorno velja, da smo zaprti ljudje. Marsikdo bi prišel na srečanje, pa ga je strah. Bolezen je še vedno tabu. Pa vendar, priporočamo vam, naj vas ne bo strah spregovoriti o bolezni in s pogovorom in druženjem stopiti na poti ozdravljenja. Skratka, vabljeni na druženje,

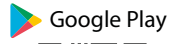

pogovore, izmenjavo izkušenj, pohode. O aktivnostih vas mesečno obveščamo tudi v Slivniških pogledih

Še posebej pa vljudno vabljeni v nedeljo, 29. septembra, ob 14.00 na parkirišče na Dolenjem Jezeru, kjer bomo krasili drevesa z rožnatimi pentljami. Na stojnici se boste lahko seznanili z informativnim gradivom o pravočasnem odkrivanju bolezni.

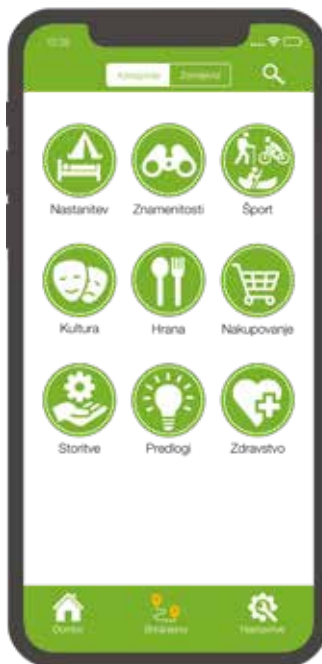
Naj zaključim z mislijo; življenje gre naprej z boleznijo ali brez nje, le dovoliti si moramo, da enostavno živimo tukaj in zdaj.

Notranjska

Prof. dr. Alfred Šerko: ob 140. obletnici rojstva

Eden izmed največjih cerkniških umov. Genij. Doktor filozofije. Nevropsihiater. Dekan Medicinske fakultete. Rektor Univerze. Priljubljen med študenti in bolniki. Ljubitelj naravoslovja in umetnosti. Ustanovitelj penatov, družine umetnikov in kulturnikov, ki se je zbirala v gostilni Kolovrat. Kralj kač. Potohodec.

Prof. dr. Alfred Šerko (1879–1938), človek širokega miselnega obzorja, je bil potomec dveh pomembnih cerkniških rodbin: oče Franc Šerko (1851–1929) je bil posestnik, lesni trgovec in gostilničar, mati Zofija, rojena Obreza (1857–1939), je bila prav tako iz imenitne in bogate cerkniške družine; njen oče Adolf Obreza je bil posestnik, trgovec, župan, deželni poslanec, leta 1870 je odprl cerkniški tabor.

V Avtobiografiji Šerko zapiše: »... po naravi, po značaju in zunanosti pravi sin svojega očeta, seveda s to razliko, da nimam prav nobenega smisla za pridobivanje denarja in za trgovske posle. Vsekakor sem podedoval nekaj duševnih potez od svojega starega očeta po materi Adolfa Obreze. Kot deček sem bil izredno bujne fantazije in neugnane podjetnosti. Bil sem kolovodja vse cerkniške mladine. Še ne pet let starega so me dali v šolo, samo da me niso imeli ves dan doma. Učil sem se igranje in bil najboljši učenec cerkniške štirirazredne šole. Kot gimnazijec sem bil revolucionaren panslavist po eni plati, po drugi pa materialističen ateist. Za šolo se nisem kaj dosti brigal in na lastno začudenje opravil maturo. Že zgodaj sem se začel zanimati za slovensko literaturo. Že v nižji gimnaziji sem znal skoro vse slovenske pesnike na pamet ... V svojem življenju nisem našel, kar sem mislil, da bom. Spekulativnega intelekta sem ostal kot filozof načelni skeptik; brez prave možnosti posvetiti se trajno klinični nevrologiji in psihiatriji sem izgubil pravi cilj svojega življenja. Zdi se mi, da bi bilo bolje, ko bi se docela posvetil filozofiji, za katero imam še največ smisla.«

Šerko je med letoma 1884 in 1889 obiskoval cerkniško osnovno šolo, maturo je opravil leta 1897 v Ljubljani. Na dunajski univerzi se je vpisal na filozofijo s poudarki na logiki, psihologiji, zgodovini filozofije in spoznavni teoriji; promoviral je z disertacijo iz filozofije o Baruchu de Spinozi. Leta 1909 je končal tudi študij na medicinski fakulteti. Že med študijem na Dunaju naj bi obiskoval predavanja Krafft-Ebinga, ki je proučeval mejna področja psihiatrije, in predavanja psihoanalitika Sigmunda Freuda. Po promociji je Šerko odšel v München na psihiatrično kliniko Emila Kraepelina, ki velja za pionirja eksperimentalne psihiatrije, kjer se je ukvarjal predvsem z diferencialno diagnozo paranoidnih stanj. Iz Münchna je odšel na Dunaj, kjer je vodil nevrološki oddelek, leta 1914 pa ga

Dr. Alfred Šerko

srečamo v Trstu kot sodnega izvedenca na področju psihiatrije in nevrologije. V 1. svetovni vojni je bil v Galiciji in v Karpatih. V Pragi je bil habilitiran za privatnega docenta. Do leta 1919 je deloval kot nevrolog v ljubljanski garnizijski bolnici. Bil je v skupini prvih osemnajstih profesorjev ljubljanske univerze in bil skoraj nepretrgoma dekan Medicinske fakultete. Poučeval je anatomijo in fiziologijo živčevja. Bil je vodja oddelkov v bolnišnici za duševno bolne.

Šerko je na sebi eksperimentiral z alkaloidom meskalinom, da bi čim bolje razumel shizofrenike, verjetno pa tudi sebe. Njegove izsledke navaja filozof in psihiater Jaspers.

O Šerku je krožilo veliko zgodb. Modras, ki ga je v krčmi spustil na mizo, ga je ugriznil v prst. Potem se je žganja napil in šel spat. Ali pa ta: »Kako je dejal, če je bil najbolj nežen?« »Schau mir in die Schweinsäuglein. (Poglej mi v svinjske očke.)«

Šerkova starša sta pokopana na cerkniškem pokopališču, Alfred Šerko in njegova družina, sin Alfred, žena Julijana, pa na pokopališču Vič, načrt za nagrobnik je delo arhitekta Jožeta Plečnika. Šerkovo knjižnico hrani Študijska knjižnica Murska Sobota.

Knjižnica Cerknica ima dve Šerkovi deli: Živčevje človeka, 1924/25, in O psihoanalizi, ki je izšla leta 1934, v kateri zavrne Freudovo psihoanalizo kot terapevtsko metodo, ter dve knjigi iz njegove osebne knjižnice: W. Griesinger: Die Pathologie und Therapie, 1861, ter A. Bostroem in J. Lange: Neurologie Psychiatrie, 1937.

© Ljubo Vukelič

Avtor: **Miroslav Juvančič** Fotograf: **Ljubo Vukelič**

Kronika čebelarstva na Rakeku

Miroslav Juvančič je avtor knjige Kronika čebelarstva na Rakeku, ki jo je v sodelovanju s Čebelarским društvom (ČD) Rakek in Knjižnico Jožeta Udoviča Cerknica, Enoto Ivana Matičiča Rakek, predstavil v okviru praznovanja 20. maja – svetovnega dne čebel – in praznika občine Cerknica.

Zgodovinski pregled začetkov in razvoja čebelarstva na širšem območju Notranjske, kot je zapisano v podnaslovu, zajema šest poglavij.

Prvo poglavje obravnava zgodovino čebelarjenja, opisuje kranjsko čebelo sivko in pregled osebnosti, ki so pomembno vplivale na razvoj čebelarstva – Janez Vajkard Valvasor, Anton Janša ter nadučitelj na Uncu in Rakeku Ivan Poženel. Iz zapisov so razvidna Poženelova prizadevanja za razvoj čebelarstva in šolskih vrtov. Bil je tudi ustanovni član leta 1898 ustanovljenega Slovenskega čebelarkega društva za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko.

V drugem poglavju je predstavljeno obdobje od ustanovitve Čebelarke podružnice Laze leta 1905 do leta 1944. Takrat je bila današnja Krajevna skupnost Rakek upravno in politično vezana na Logaško okrajno glavarstvo. Leto 1905 je začetek vključevanja čebelarjev s tega področja v Slovensko čebelarke društvo.

V obdobju med obema vojnoma so na našem področju službovali in med čebelarji širili čebelarke znanje pisatelj, učitelj in čebelar Josip Ribičič, publicist, urednik Slovenskega čebelarja in čebelar Vlado Rojec ter učitelj in čebelar Andrej Kenič.

Organiziranost čebelarstva od leta 1945 do leta 1951 je, kot je predstavljeno v tretjem poglavju, povezana s spremembami v upravni razdelitvi Ljudske republike Slovenije, ki so vplivale tudi na preoblikovanje Slovenskega čebelarkega društva v Čebelarke zadrugo Slovenije in ponovno nazaj v Zvezo čebelarkekih društev. Leta 1949 v Rakovem Škocjanu postojnski čebelarji postavijo plemenilno postajo. Po letu 1957 do leta 1960 prevzame njeno vodenje **Alojz Juvančič**, v obdobju od leta 1960 do leta 1974 pa njegov brat **Mirko**.

Organiziranost čebelarstva od leta 1951 do leta 1975 opisuje četrto poglavje. Takrat je prišlo do novih zakonodajnih sprememb in ustanovitve Čebelarkega društva Postojna, v okviru tega pa do Čebelarke družine Rakek. Prvi predsednik je bil **Mirko Juvančič**. Velik pečat pa je pustil tudi **Jože Braniselj**.

Od leta 1975 je Čebelarke društvo Rakek samostojno. Predsednik je postal Jože Braniselj, tajnik pa **Franc Albreht**. Obdobje do leta 2014, ki ga predstavlja peto poglavje, zaznamuje vrsto dejavnosti: čebelarke krožki, ki sta jih dolga leta vodila Franc Albreht na Rakeku in v Grahovem ter **Konrad Knez** v Cerknici; ustanovitev Občinske zveze čebelarkekih društev Cerknica (prvi predsednik je bil **Leopold Frelih**, tajnik Franc Albreht), sistem opazovalne službe medenja, prevoz čebel na pašo, debatni večeri čebelarjev, pašni red, projekt

Slovenski zajtrk. Svoj pečat v tem obdobju sta pustila Franc Albreht in **Ciril Vidrih**. Prav tako pa tudi dva naša še živeča častna člana **Jože Opeka** in **Jernej Lukek**.

V šestem poglavju je zajeto obdobje od 2015 do 2018. V okviru 110-letnice aktivnega delovanja rakovških čebelarjev se je odvila vrsta dogodkov – čebelarke razstava v knjižnici na Rakeku, dnevi odprtih vrat, prejem plakete Antona Janše s strani Čebelarke zveze Slovenije in zlatega taborskega priznanja Občine Cerknica, razvitje prapora ... Dogodkov ne bi bilo mogoče izpeljati brez dobrega vodstva ČD Rakek in vseh njegovih članov.

Predstavitve knjige se je udeležilo več kot 80 gostov, med katerimi so bili poleg župana Občine Cerknica **Marka Rugarja** še predstavniki čebelarkekih društev iz Logatca, Postojne, Loške doline, Cerknice, z Blok, Zveze čebelarkekih društev (ZČD) Cerknica ter seveda člani domačega društva. Med njimi častni član Jernej Lukek in prvi predsednik ZČD Cerknica Leopold Frelih.

Prireditve je povezovala vodja knjižnice **Nevena Savič**, udeležence sta nagovorila župan in predsednica ČD Rakek **Vida Winkler**, ki se je v imenu društva zahvalila vsem čebelarjem, ki so prispevali k nastanku knjige, ter donatorjem in Občini Cerknica, ki so omogočili izid. Ob tej priložnosti se je zahvalila tudi avtorju knjige, saj brez njegove vztrajnosti knjige ne bi bilo.

Po končani predstavitvi so se udeleženci družili ob prigrizku, pijači in glasbi tria Drug problem.

Knjigo lahko dobite pri: Vidi Winkler (031 639 810), Franciju Albrehtu (041 518 296), ali Miroslavu Juvančiču (041 671 139 in miroslav.juvancic@siol.net).

Vodovod Selšček–Begunje–Bezuljak

Ob razkopavanju ceste od Selščka pa vse do šole, kjer se začne že »Novjork«, za kanalizacijo, je prav, da se spomnimo na že zdavnaj pozabljene dogodke, ki so v Begunje, Selšček in Bezuljak pripeljali vodovod.

Bilo je 4. junija 1895, ko je bilo pri uradnem pregledu končane izgradnje vodovoda Selšček–Begunje–Bezuljak ugotovljeno, da je vodovod v občini dobro dograjen in da dajejo vsi javni iztoki, eden v Selščku, trije v Begunjah in dva v Bezuljaku, nepretrgano dovolj vode za vse potrebe – tako pitne za ljudi in kot tudi za napajanje živine in hišne potrebe.

Vodovod, ki so ga začeli graditi leta 1891, je pomembno prispeval k izboljšanju stanja higijene, živinoreje, postavil je pogoje za organizacijo zaščite pred požari in pozneje izgradnjo gasilskih domov.

Pred napeljavo vodovoda so nekateri prebivalci Begunj, Selščka in Bezuljaka imeli pri svojih hišah vodnjake, kamor se je stekala deževnica, ali pa so morali hoditi s čebri in sodi z volovsko vprego v cerkniški potok. Zlasti pozimi in v suši je stalo to mnogo truda, trpljenja in časa.

Ko so stekla dela izgradnje vodovoda, so se zbudili tudi Bezuljačani, ki so, poleg zbrane deževnice, morali ob vsakem vremenu voziti vodo tudi iz Cerknjišče. Poprej niso želeli pristopiti, ko pa je prišla voda tako blizu, so se odločili izkoristiti to lepo priložnost.

Kako je bilo, opisuje Jernej Intihar iz Bezuljaka: »Pa zdej že celi december 1892 in ta mesec derži strašen mrz in led, tako da je nevarno za živino in človeka kateri gre po vodo, ker od malnov skozi celo vas Begunjeje je vse v ledu, kolikokrat pade kakošnja živinče in se poškodva da ni več za nobeno rabo. Od Begunj do Bezuljaka so pa toliki zameti snega da malokje se more iti po pravi poti; kolikokrat se katerimu zvrne

da kaj teško voz nazaj postavi. Ko pa vendar pripelje do vasi tukaj pa zopet vse v ledu.«

Begunjci in Selščani so pa le pritrdili želji za podaljšanje vodovoda v Bezuljak, a pod naslednjimi pogoji:

1. S pripravo vodovoda morajo prispevati vse tri vasi, in sicer od studencev do selškega korita v enaki meri. Od selškega korita do zadnjega korita v Begunjah vas Begunje in vas Bezuljak v enaki meri. Od begunjskega korita do Bezuljaka mora prispevati vas Bezuljak sama.
2. Za vas Bezuljak odmerjena deželna podpora v znesku 900 fl.¹ pripada Begunjcem in Selščanom kot odškodnina za dosedanje graditev vodovoda.

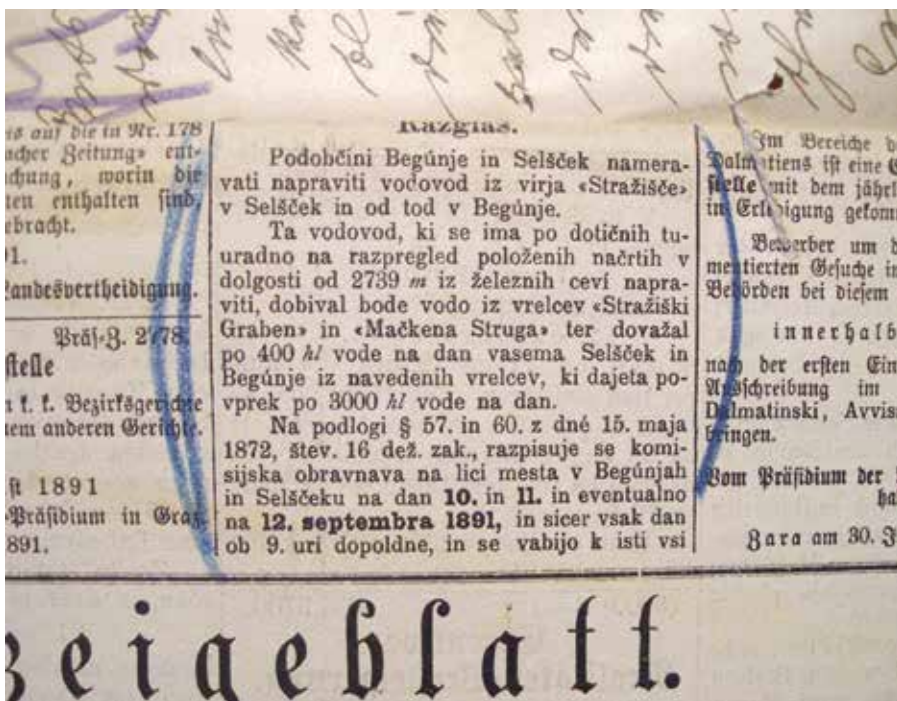
Na seji županstva Cerknica, dne 26. marca 1893, je bil glede vodovoda za Bezuljak sprejet naslednji sklep: »Občinski odbor dovoli vasi Bezuljak, da lahko za napravo vodovoda vzame posojilo pri mestni hranilnici ljubljanski v znesku 4000 gl.² (štiritisoč), tako da se za obrestovanje in amortizacijo v 51 letnih obrokih nabere po nakladah na vse direktne davke vasi Bezuljak, pri slavni c.kr.³ okrajni logaški davkariji.«

Vaščani Selščka so imeli z vodo več sreče in so si že leta 1884 sami naredili vodovod z lesenimi cevmi iz potoka v Grdem grabnu. Zaradi tega so bili v sporu s prebivalci Topola, ki so trdili, da jim Selščani jemljejo vodo, ki teče po potoku mimo njihove vasi. Več komisijskih obravnav in strokovnih opazovanj je dognalo, da vodovod v Selščku, čeprav primitivno napravljen, ne povzroča pomanjkanja vode sosednji vasi, tudi ob sušnih obdobjih ne.

Da bi zagotovila denarna sredstva, sta se gospodarska odseka Begunj in Selščka odločila za najem posojila pri Mestni hranilnici v Ljubljani v znesku 8000 fl. Primanjkljaj 5000 fl. pa naj bi se pokrila z državno in deželno podporo.

Za jemanje vode in napajanje živine so bili zgrajeni trije vodotočni stebri ali odtoki (korita) in je bilo odločeno, da se dotična zemljišča vknjižijo v korist podobčine Begunje kot lastnice vodovoda. Šele pozneje so bile napeljene cevi po hišah.

Od teh korit, ki so zgovorna priča časov, ko je voda prišla v vasi kot blagoslov, stojita v Begunjah še dve. V spodnjem delu vasi korito stoji na javnem prostoru in je lepo obnovljeno. Drugo se nahaja v zgornjem koncu vasi, v načrtu je njegova obnova.

1 Goldinarjev ali forintov.

2 Goldinarjev ali forintov.

3 Cesarsko-kraljevi.

Avtorica in fotografinja: Štefka Šebalj Mikše

Prostranost Snežniškega pogorja

Med drugim smo cerkniški planinci poletje namenili tudi spoznavanju Snežniškega pogorja. S prvim pohodom smo pričeli na hrvaški strani. Od Milanovega vrha do Paravičeve mize smo prehodili Goransko planinsko pot in na naši strani zrlji proti vrhovom – Cifre, Medvedova glava, Pravdenjak in v daljavi Snežnik.

Na Jarmovcu smo si ogledali enega od redkih izvirov pitne vode. Pri gozdarski koči Paravičeva miza smo se seznanili z njenim pomenom in se po odmoru vrnili k izhodišču. Med potjo smo soglasno sklenili, da bomo s pohodi nadaljevali še na slovenski strani in se naslednji torek po Jurjevi cesti podali od gozdarske kočice Vavkovec do Klanske police. Okrog nas so bili sami gozdovi in že smo bili pri Breznu v Kislem žlebu. Z razgledne točke smo se previdno ozirali v njegove globine. Prispeli smo v bližino Paravičeve mize – spet ostanki italijanske vojašnice, kapelice, vodnjakov. Še malo in že se je pred nami zasvetilo letalsko krilo. Napis na spominski plošči je nemo pričal, da je tu leta 1948 v letalski nesreči preminil Josip Križaj, pilot v španski revoluciji in NOB, kapetan JLA. Do sedla na Budišovcu se je Jurjeva cesta blago vzpenjala in sledil je spust h Klanski polici. Spet nekaj ostankov objektov ob cesti in že smo se znašli na robu Vale, kjer je bila nekoč menda celo smučarska skakalnica. Preden smo se vrnili nazaj, pa smo radovedno pogledali še v Brezno Bogumila Brinška, ki z globino 506 metrov velja za drugo največje brezno v Snežniškem pogorju.

Teden dni pozneje smo s pohodom pričeli pri gradu Snežnik. S težavo smo se vzpenjali med mladimi bukvami po evropski pešpoti E6 do pomnika »Luisen stein«. Proti Vratcem pod Obramcem smo nadaljevali po gozdni vlaki in cesti. Komaj smo si ogledali mejni kamen z rapalske meje, pa je začelo deževati. Kljub temu da cilja nismo dosegli, smo pohod zaključili gobarsko, jurčkov je bilo namreč v izobilju.

Naš naslednji cilj je bil Mašun. Pod Obramcem smo najprej pogledali v notranjost podzemne utrdbe. Mimo Markove

doline in Grdega žleba smo prispeli do Leskovega grma. Pozornost smo usmerili na drugačne oznake ob poti in odkrili spomenik, ki priča, da je na tem mestu leta 1900 knez Mecklenburg srečal medvedko z dvema mladičema. Enega mladiča je ustrelil, zato ga je medvedka napadla. Ker pa jo je drugi mladič klical, je hitro odšla za njim in za kneza se je srečanje dobro končalo. Pozneje smo odkrili še en spomenik s podobno vsebino. Na Mašunu smo po odmoru z Anine skale pogledali proti Snežniku in se napotili nazaj. Nad Grdim žlebom smo še vedno poslušali ptice ujede, ki so krožile nad drevesi, ob odtisih medvedjih šap v blatu ugibali o njihovi teži, nad Markovo dolino pa še enkrat uprli pogled na Snežnik in njegovo prostranstvo.

6. pohod od Šteberka do Karlovce

Turistično društvo Cerknisko jezero v nedeljo, 8. septembra, vabi na 6. pohod od Šteberka do Karlovce. Začetek daljšega, 21 kilometrov dolgega pohoda bo ob 9.00 pri ostankih gradu Šteberk v Podšteberku pri Lipsenju. Krajši pohod se bo začel dve uri pozneje, ob 11.00, v Ribiškem kotu na Cerkniskem jezeru. Daljši pohod bo predvidoma trajal šest ur, krajši v dolžini osmih kilometrov, ki je primeren za družine z majhnimi otroki in vozički, pa bo trajal dobri dve uri. Pot iz Podšteberka je zaradi same dolžine poti pohoda srednje

zahtevna, iz Ribiškega kota pa je lahka. V Turističnem društvu Cerknisko jezero pohodnikom priporočajo primerno obutev (pohodniške čevlje) in palice. Pohod je za otroke do petnajstega leta brezplačen, za odrasle pa je prispevek za daljši pohod deset evrov, za krajšega pa osem. Da bodo pohodniki lažje prehodili pot, bo na trasi, na treh postojankah, poskrbljeno za hrano in pijačo. Na cilju sledi druženje ob hladni pijači, brezplačnem toplim obroku in srečelovu. Organiziran bo tudi brezplačen avtobusni prevoz na startno mesto. Dodatne informacije lahko dobite v Turističnoinformacijskem centru (TIC) Cerknica, po elektronski pošti tic@notranjski-park.si in info@cerknisko-jezero.si, na telefonski številki 01 7093 636 (TIC) ali spletni strani www.notranjski-park.si. Prijave niso obvezne, so pa zaradi boljše organizacije zaželeni. ■

Stran ureja: **Notranjski regijski park (NRP)** Fotografije: **NRP**

Interreg projekt Eco Karst zaključen

S skupnimi močmi petnajstih organizacij iz devetih držav smo do konca pripeljali projekt, ki se je izvajal na sedmih zavarovanih območjih na kraških tleh od Avstrije do Romunije. Uspeh tega dve leti in pol trajajočega projekta lahko pripišemo tudi redni komunikaciji med partnerji.

Na delavnicah pa smo sodelovali tudi z deležniki, ki delujejo območju Notranjskega regijskega parka (NRP). Menimo, da je prav komunikacija z domačini na različnih ravneh ključna za razvoj parka v smeri, ki bo še naprej omogočala sobivanje narave in domačinov.

Narava Notranjske je čudovita in izjemna tudi v svetovnem merilu. Verjamemo, da je prav ohranjena narava priložnost za blaginjo domačinov v prihodnje. V NRP se s tem razlogom lotevamo naravovarstvenih projektov. Z njimi želimo pozitivno vplivati tako na naravo kot na ljudi. Poleg delavnic z domačini, na podlagi katerih smo pripravili kratkoročni načrt aktivnosti, smo se pri projektu lotili še kartiranja in ocene ohranjenosti življenjskih prostorov na območju NRP, pripravili smo smernice razvoja na zavarovanih kraških območjih, izvedli izobraževanje za turistične delavce z območja NRP o naravi prijaznem turizmu in za prispevek k ohranjanju narave nagradili tri naravi najprijaznejše dejavnosti, ki so nam lahko vsem za vzgled. ■

Nov ustvarjalni natečaj za otroke

V okviru projekta LIFE Stržen smo razpisali nov ustvarjalni natečaj z naslovom Če bi bil žival. Kot smo to že storili v lanskem letu, smo tudi tokrat različne starostne skupine otrok pozvali k sodelovanju in jih povabili k različnim načinom umetniškega izražanja. Vse

predšolske in šolske otroke ter dijake tako vabimo, da se postavijo v kožo svoje najljubše živali in nam svoja dela v obliki risb, pesmi, zgodb ali fotografij posredujejo do 31. januarja 2020. Več o natečaju, vključno z navodili, si preberite na spletni strani projekta LIFE Stržen. ■

Vračanje nekdanje podobe Stržena

Na Cerkniskem jezeru smo končno začeli eno najpomembnejših naravovarstvenih akcij evropskega projekta KRAS.RE.VITA. Že 15. julija so delavci podjetij Godina, d. o. o., in NG nizke gradnje, d. o. o., ki sta bili za to izbrani na javnem razpisu, začeli urejati in utrjevati dostopno pot pod vasjo Gorenje Jezero. Ta pot vodi do območja Belega brega, kjer je začela Strženova struga v dolžini 2,5 km dobivati svojo izvorno podobo. In kakšen je pglavitni namen obnove? Z obnovo bomo strugi vrnili njen naravni potek in s tem dosegli, da se bo voda v sušnem obdobju dlje zadrževala v njej. Posledično se bo okrepila samočistilna sposobnost vodotoka, izboljšale pa se bodo tudi življenjske razmere za vodne ptice, ribe in dvoživke Cerkniskega jezera. ■

Začnemo 30. septembra 2019

www.gibek.si | info@gibek.si

TOČKA MOČI

Čabranska 9, Cerknica

Igralne urice v angleščini za predšolske otroke

Ponedeljek, od 16.30 do 17.30
(od 23. 9. dalje)

Druženje s seniorji

Torek, od 9.30 do 10.30
(od 23. 9. dalje)

Nadaljevalni tečaj angleškega jezika

Torek, od 17.00 do 18.30 (od 10. 9. dalje)

Začetna francoščina

Sreda, od 16.30 do 17.30 (od 2. 10. dalje)

Druženje s priseljenci in učenje slovenščine

Sreda, od 9.00 do 12.00 (od 11. 9. dalje)

Rožnate urice - druženje oseb z izkušnjo raka

Vsak zadnji petek v mesecu, ob 19.00

Beremo s tačkami - pomoč otrokom pri branju s pomočjo terapevtskih psov

Vsak drugi petek v mesecu,
od 16.00 do 17.00

Našim
brezplačnim
enkratnim
dogodkom
(predavanja,
predstavitve,
promocije)
lahko sledite
na:

Facebooku
Večgeneracijski družinski center Cerknica

Spletni strani
www.zavod-samostojen.si

Prijavite se na novice
druzinski.center.cerknica@gmail.com

Vse informacije najdete tudi na TV Oron, oglasnih
panojih pri tržnici, občini in v knjižnici.

Brezplačne
redne tedenske
aktivnosti

VEČGENERACIJSKI DRUŽINSKI CENTER

Čabranska 9, Cerknica

QI gong vadba

Ponedeljek, od 18.00 do 19.00
(od 30. 9. dalje)

EFT Tapkanje

Torek, od 19.00 do 20.30
(od 10. 9. dalje)

Telovadba z Gordano

Petek, od 18.00 do 19.00 (od 6. 9. dalje)

Zbiramo prijave za nove programe

(po simboličnih cenah, ob vsaj 6 udeležencih,
jih bomo izvajali v zimsko-spomladanskem
času 2019–2020)

- 1. Ustvarjalno recikliram**
delavnice za otroke od 6 do 10 let
- 2. Kvačkam, šivam in uživam**
ročne spretnostni z druženjem
za mlade od 11. leta dalje
- 3. Mali tehnovod**
konstrukcijske igrače za otroke od 6 do 12 let
- 4. Robotika in programiranje**
delavnice za otroke od 7 do 14 let
- 5. Začetni tečaj šivanja**
za otroke od 8 do 14 let
- 6. Začetni tečaj angleškega jezika**
za seniorje
- 7. Tečaj osnovne uporabe računalnika
in telefona**
za seniorje
- 8. Nadaljevalni tečaj šivanja**
za odrasle
- 9. Kvačkam, pletem in vezem**
tečaj ročnih spretnosti za odrasle
- 10. Tečaj patchwork šivanja**
za odrasle
- 11. Slikanje na svilo**
za odrasle
- 12. Mala šola za velike starše**
strokovna pomoč staršem pri vzgoji otrok
- 13. Ustvarjalna kuhalnica**
tečaj kuhanja jedi z vseh koncev
sveta za družine
- 14. Kamenček ob kamenček**
delavnica mozaika za družine

Simbolična cena
(do 20 €/mesec)
ali prostovoljni
prispevki za
izvajalce
(do 5 €)

Zainteresirani se lahko prijavite na elektronski
naslov **druzinski.center.cerknica@gmail.com**
oziroma seniorji tudi po telefonu **031 727 528**.

Avtor križanke: **Vladimir Milovanović**, Najeto pero Fotograf: **Ljubo Vukelič**

Nagradna križanka

Geslo križanke (izpisano na osenčenih zelenih poljih) napišite na dopisnico in pošljite na naslov: Slivniški pogledi, Cesta 4. maja 53, 1380 Cerknica s pripisom »Nagradna križanka« ali ga pošljite na elektronski naslov urednistvo@slivniskipogledi.si; ime zadeve naj bo »Nagradna križanka«. Rešitve bomo v uredništvu sprejemali do **20. septembra**.

Trije izžrebani nagrajenci bodo prejeli nagrade, ki jih prispeva pokrovitelj tokratne križanke **Kmetija Mihelčič iz Grahovega**.

- 1. nagrada:** bon za 10 evrov;
- 2. nagrada:** bon za 5 evrov;
- 3. nagrada:** bon za 5 evrov.

Imena nagrajencev bodo objavljena v naslednji številki Slivniških pogledov, ki izide v začetku oktobra.

Nagrajenke julijske številke so:

- 1. nagrada:** taburet – **Julka Hvala**, Dolenje Jezero 22, 1380 Cerknica;
- 2. nagrada:** okrasna blazina – **Darja Krajc**, Vodovodna pot 7, 1381 Rakek;
- 3. nagrada:** dve blazini za stol – **Marijana Zalar**, Begunje 122, 1382 Begunje pri Cerknici.

Nagrajenke lahko nagrade prevzamejo v **Podjetju Stepp, proizvodnja in trgovina oblazinjenea pohištva, d. o. o.**, po predhodnem dogovoru.

						Glasiło Obćine Cerknica	SIVOLASEC	NEMŠKA PISATE-LJICA (ANNETTE)	NEPREMO-ČLJIVA VETROVKA	MOŠKI SPREMLJE-VALEČ STAREJŠIH ŽENSK	MIKRO-BIOLOŠKA ZANKA	NATRIJ	BRISAČA (ZASTAR.)	NOČNA UJEDA	ZVIJAČA, UKANA																									
						NADUHA	ŽGALEC APNA	MOLIBDEN	JUTRANJA ZARJA KARKAJ ODRAŽA												BASKOVSKA PROVINCA V ŠPANJI DIVJARACA													VEDA O KEMIJI V KMETIJSTVU	ZNAČILNA LJUDSKA OPRAVA					
						NORVEŠKI SMUČAR (KJETIL ANDRE)						PREBIVAL. OKOLICE STANE SEVER																												
	NOVI POGANJKI POKOŠNJI																		ISKALEC		PISATELJ JANČAR LUKNJAČ (ZASTAR.)													RUDI ŠELIGO ŽELEZOVA RUDA, RJAVI ŽELEZOVEC						
	TONE NOVAK																																							
	JEZERO V AFRIKI, NJASA																																							
	AM. ZVEZNA DRŽAVA (PHOENIX)																																							
																																								
						ZMAGA PRIŠAHU																																		
	OSEMURNI DELOVNI ČAS																																							
	POGORJE V BOLGARIJI																																							
	ZIMSKA PADAVINA, INJE																																							

Rešitev prejšnje križanke (vodoravno): AVTUPSJA, SLEPARČEK, TALA, ČARA, SEDEŽNE, AR, PONOŠ, OCENA, BROKOLI, KOMEN, RAKEV, KROŠE, ASI, ID, RAM, APT, AREH, ZABUŠANT, INCEST, GRABILO, TREE, TA, MERI, ERAR, TOVOR, DIS, ILOK, LOČE, KALUPARNA, ARISTOFAN. Tezje besede: ALAVA, AOMORI, LIMONIT, KOLB, NIKOMO.

K VPISU VABIJO:

Kulturni dom Cerknica

Vpis abonmajev poteka v septembru. ☎ www.kd-cerknica.si ☎ V času prireditve in ob ponedeljkih ter sredah od 16.00 do 18.00, ob torkih pa od 10.00 do 12.00. ✨ in ☐ KD Cerknica

Karate klub Cerknica

☎ Vpis je namenjen vsem otrokom od četrtega leta starosti dalje. Kontakt: Andrej Trontelj, 041 754 726. ☎ September in oktober, ob ponedeljkih in sredah ob 18.00 ter ob torkih in četrtrkih ob 16.00. ✨ Salezijanski mladinski center Cerknica ☐ Karate klub Cerknica

Folklorna skupina (FS) Kulturnega društva (KD) Rak Rakek

Folklorniki vabijo, da se jim pridružijo tisti, ki radi plešejo, igrajo na kakršni koli inštrument, pojejo, nastopajo, so radi v družbi, potujejo ... Pridružite se v paru ali posamično. ☎ Več info.: 041 350 785 ☎ 15. septembra ob 18.30 ✨ Stara telovadnica na Rakeku ☐ FS KD Rak Rakek

Cerkniško društvo strelk in strelcev (CD-SIS-X)

☎ V mesecu septembru bo Cerkniško društvo strelk in strelcev imelo predstavitev krožka na šolah na Rakeku, v Cerknici, Begunjah in Grahovem. Otroci bodo dobili tudi prijavnice. Vabljeni k vpisu. ☐ CD-SIS-X

Knjižnica Jožeta Udoviča Cerknica

Brezplačen vpis za prvošolčke. Ob vpisu vas čaka darilo (slikanica). ✨ in ☐ Knjižnica Jožeta Udoviča Cerknica

V SEPTEMBRU ...

2. september–4. oktober

reKREACIJA – Breda Branisel
Razstava recikliranega tekstila
☎ V času urnika knjižnic ✨ V razstavnih vitrinah cerkniške knjižnice ☐ KJUC

Do 4. oktobra

Pisane štumfarije knjižničarke Anite
☎ V času urnika knjižnice ✨ Knjižnica Rakek ☐ KJUC

Sobota, 7. september

Pohod na Špičko
☎ Ob 9.00 odhod z avtomobili s parkirišča pri Turistično-informacijskem centru Cerknica ☐ Točka moči

Delavnice mozaika

☎ Prijave na: mozaicarji@kdrak.si. Predznanje ni potrebno. Ob slabem vremenu bodo delavnice 14. septembra. ☎ 9.00–13.00 ✨ Mozaična stena pred Deos, Centrom starejših Cerknica ☐ KD Rak Rakek

Poslušanje šakalov v naravi

☎ Poslušanje šakalov bo potekalo na Cerkniškem jezeru. Najava ni potrebna. Več info. na tel. št. 041 760 859 (Miro) ali krizna_jama@yahoo.com. ☎ 22.00 ✨ Parkirišče pred barom Grča v Martinjaku ☐ Društvo ljubiteljev Križne jame

Nedelja, 8. september

6. pohod od Šteberka do Karlovce

21 kilometrov ☎ 9.00 ✨ Pri ostanjih gradu Šteberk v Podšteberku pri Lipsenju; 8 kilometrov ☎ 11.00 Ribiški kot na Cerkniškem jezeru ☐ TD Cerkniško jezero

Sreda, 11. september

Uvodni sestaneke bralnega kluba ☎ Vabljeni tudi novi člani. ☎ 19.00 ✨ in ☐ KJUC

Sobota, 14. september–

nedelja, 15. september

S Cerkniškega jezera preko Javornikov v Pivško kotlino
Dvodnevni pohod ☎ Najava je potrebna. Več info. na tel. št. 041 760 859 (Miro) ali krizna_jama@yahoo.com. ☎ 9.00 ✨ Parkirišče med Gorenjim Jezerom in Lazami ☐ Društvo ljubiteljev Križne jame

Zgodbe iz gozda

Pripovedovalski dogodek za otroke ☎ Vstopnina: 3 € ☎ 10.00 ✨ in ☐ KD Cerknica

Nedelja, 15. september

Dan za kino!
100 kilogramov do zvezd, mladinski film ☎ Vstopnina: 4 € ☎ 18.00 ✨ in ☐ KD Cerknica

Dan za kino!

112, psihološki triler ☎ Vstopnina: 4 € ☎ 20.00 ✨ in ☐ KD Cerknica

Torek, 17. september

Bralno srečanje
Druženje ob branju s stanovalci Deos, Centra starejših Cerknica ☎ 11.00 ✨ Deos, Center starejših Cerknica ☐ KJUC

Sreda, 18. september

Andrej Sekirnik: Ho'oponopono tehnika, havajski obred odpuščanja
Predstavitve ☎ 18.00 ✨ in ☐ Točka moči, Čabranska 9, Cerknica

Petek, 20. september

Uvodno srečanje Bralne skupine za osebni razvoj
☎ 17.00 ✨ Knjižnica Cerknica ☐ KJUC in Fani Černigoj

Fpruh, Orlek in Matjaž Javšnik
Komedija koncert ☎ Vstopnina: 15 € ☎ 20.00 ✨ in ☐ KD Cerknica

Sobota, 21. september

Poletavci – poletni bralci
Zaključna prireditev z žrebanjem in predstavo čarovnika Grega ☎ 10.00 ✨ KD Cerknica ☐ KJUC

Slovesnost ob 50. obletnici delovanja OOO Cerknica
☎ 18.00 ✨ KD Cerknica ☐ Območna obrtno-podjetniška zbornica (OOO) Cerknica

Nedelja, 22. september

Tradicionalni dogodek Tresenec
☎ Potrebna predhodna prijava: do sobote, 21. septembra, do 19.00 na tel. št.: 041 363 421 ali prek e-pošte: kmetija.tdolenj@gmail.com. ☎ 14.00 ✨ Kmetija Tdolenj, Laze pri G. Jezeru 1, 1384 Grahovo

☎ Kmetija Tdolenj in Društvo dolomitne lutke

Sreda, 25. september

Sandra Pirc: Delovna terapija v domačem okolju
Predavanje ☎ 18.00 ✨ in ☐ Točka moči, Čabranska 9, Cerknica

Petek, 27. september

Dr. Peter Umek: Obrambno vedenje ob soočanju z diagnozo raka
Predavanje ☎ 18.30 ✨ in ☐ Točka moči, Čabranska 9, Cerknica

Sobota, 28. september

Stoletje sanj
Celovečerni dokumentarec o slovenskem izumitelju Petru Florjančiču ☎ Projekciji sledi pogovor z avtorjem filma. Vstopnina: 4 €. ☎ 20.00 ✨ in ☐ KD Cerknica

Nedelja, 29. september

Rožnati oktober 2019
Okrasitev drevs z rožnatimi pletninami ☎ 14.00 ✨ Parkirišče na Dolenjem Jezeru ☐ Točka moči

V OKTOBRU ...

Sreda, 2. oktober

Dejan Sotirov: Novi otroci – novi časi
Predavanje ☎ 18.00 ✨ OŠ Notranjski odred Cerknica ☐ Točka moči

Četrtek, 3. oktober

Matej Sedmak: FotoBranje
Predstavitve ☎ 18.00 ✨ in ☐ Točka moči, Čabranska 9, Cerknica

Sreda, 9. oktober

Vesna Foršterič: Ščetica proti boreliozii in boreliji
Predavanje ☎ 18.00 ✨ in ☐ Točka moči, Čabranska 9, Cerknica

DNEVI STAREJŠIH 2019

☎ in ☐ Deos, Center starejših Cerknica

Torek, 1. oktober

Dan odprtih vrat
Vodeni ogledi centra ☎ 9.00–16.00

Slavnostna prireditev ob mednarodnem dnevu starejših in odprtje mozaične stene Mozaične skupine Kulturnega društva Rak Rakek
☎ 16.00

Sreda, 2. oktober

Delavnica sproščanja s tehnikami bazalne stimulacije
Delavnico bo vodila animatorka in AFT trenerka Gordana Crepulja. ☎ 10.00

Prehrana starostnika s sladkorno boleznijo – najnovije smernice
Predavanje dietetičarke in prehranske svetovalke Eve Žaberel ☎ 16.00

Četrtek, 3. oktober

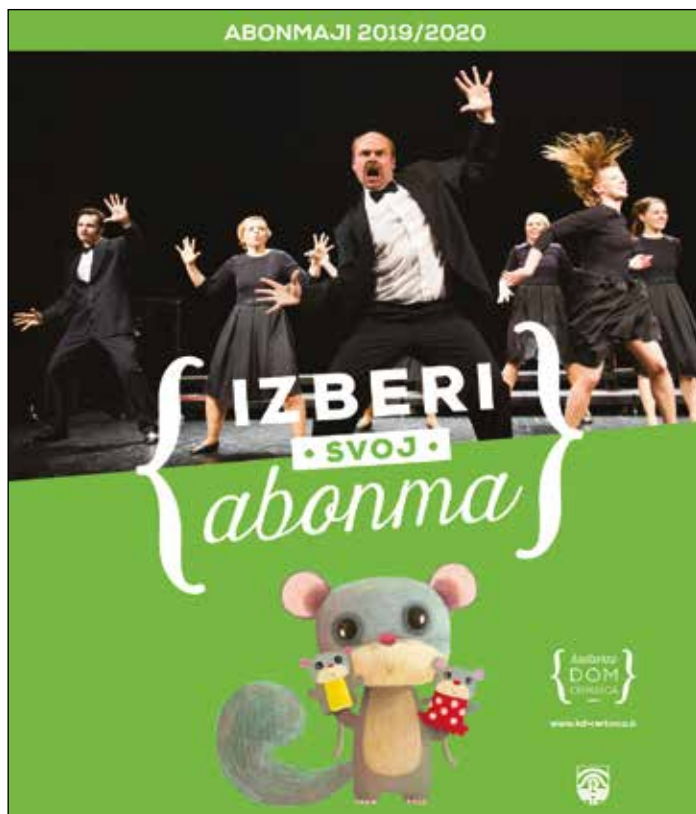
Meritve krvnega tlaka, krvnega sladkorja in holesterola s svetovanjem
Meritve in svetovanje bodo izvajali aktivisti RK Cerknica, Bloke in Loška dolina. ☎ 9.00–13.00

Oblikovanje izdelkov iz gline
Ustvarjalna delavnica; delavnico bo vodila Mihaela Klančar. ☎ 10.00

Odhod starostnika iz domačega okolja v dom starejših
Predavanje Janje Rupar, univ. dipl. soc. del. ☎ 16.00

Petek, 4. oktober

Aktiven dan za starejše
Brezplačna vadba in predstavitve programa za starejše iz lokalnega okolja ☎ 9.30–12.30

**PRIČNEMO
9. SEPTEMBRA**

PONEDELJEK	TOREK	SREDA	ČETRTEK	PETEK	SOBOTA
16.30 - 17.15 PLESNI VRTEC 3 - 5 let	16.00 - 17.30 HIP HOP PIONIRJI 8 - 12 let	16.00 - 17.30 HIP HOP MLADINCI 13 - 16 let	16.00 - 17.30 HIP HOP PIONIRJI 8 - 12 let	16.00 - 17.30 HIP HOP MLADINCI 13 - 16 let	* tematske rojstnodnevne zabave *
17.30 - 19.00 JAZZ BALET 8 let +	17.30 - 18.30 POP MIX 6 - 7 let	17.30 - 19.00 HIP HOP ČLANI 17 let +	17.30 - 18.30 POP MIX 6 - 7 let	17.30 - 19.00 HIP HOP ČLANI 17 let +	* tematske rojstnodnevne zabave *
19.30 - 20.30 FUNKCIONALNA VADBA	18.30 - 19.30 HIP HOP ZA MAME IN DAME	19.30 - 20.30 FUNKCIONALNA VADBA	18.30 - 19.30 HIP HOP ZA MAME IN DAME		18.00 - 19.30 DRUŽABNI PLESI za pare začetni tečaj
	19.30 - 20.30 ZUMBA		19.30 - 20.30 ZUMBA	19.00 - 21.00 PETKOVI VEČERI V EVORI	18.00 - 19.30 DRUŽABNI PLESI za pare nadaljevalni tečaj

NOVO

PETKOVI VEČERI V EVORI

Pridružite se nam na Evorinih petkovih večerih, kjer bomo samo za vas organizirali različne dogodke - plesne, zabavne, poučne... in se vsakič družili na drugačen način. Želimo si, da bi petkovi večeri v Evori zaživel v popolnoma novi, sveži luči! Vabljeni VSI, člani in nečlani PK Evora.

NOVO

**HIP HOP ZA
MAME IN DAME**

Vsak torek
in četrtek

**DRUŽABNI PLESI
ZA PARE**

Pričnemo v soboto
28.9.2019

**TEMATSKE
ROJSTNODNEVNE
ZABAVE**

Vsako soboto
in nedeljo

www.evora.si | info@evora.si | 041 218 212

DVORANA POD NLB V CERKNICI

1. vaja je brezplačna, v kolikor se za vpis ne odločite.